

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Katedra evropských studií

Bakalářská práce

2020

Markéta Mordová

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Katedra evropských studií

**Vliv italské národní legislativy na integrační politiku
města Riace**

Bakalářská práce

Autor práce: Markéta Mordová

Studijní program: Mezinárodní teritoriální studia

Vedoucí práce: Mgr. Anna Lukešová

Rok obhajoby: 2020

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 19. 5. 2020

Markéta Mordová

Bibliografický záznam

MORDOVÁ Markéta. *Vliv italské národní legislativy na integrační politiku města Riace*. Praha, 2020. 77 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií. Katedra evropských studií. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Anna Lukešová.

Rozsah práce: 95 702 znaků

Anotace

Tato bakalářská práce se zabývá tématem migrace a integrace imigrantů. Zaměřuje se na aplikaci konkrétní integrační politiky v italském městě Riace a její konfrontaci s postupně se vyvíjející italskou národní migrační legislativou. Práce poskytuje stručný vhled do migrační historie Italské republiky, ale detailně se zabývá obdobím od roku 1998 do roku 2019. V práci je použita kvalitativní metoda obsahové analýzy, pomocí které jsou představeny jednotlivé kroky integračního procesu v Riace spolu se specifickými předpoklady, kterými město disponuje. Na základě rozpoznání tamní integrační strategie a analýzy klíčových národních migračních zákonů určuje text hlavní problematické body konfliktu mezi schvalováním národní legislativy a její aplikací v praxi. Cílem práce je určit konkrétní zákony a státem vydaná opatření, které vývoj integračního procesu v Riace nejvíce ovlivnily.

Annotation

This bachelor thesis deals with phenomena of migration and integration of immigrants. It focuses on the application of a specific integration policy in the town of Riace and its confrontation with gradually evolving migratory legislation of Italy. The thesis provides a brief overview of the history of migration in Italy, however in detail it deals with the period between 1998 – 2019. By using a qualitative method of content analysis, the text presents concrete strategies of integration process in Riace together with a character of the town. Based on recognition of the integration strategy and the analysis of migration laws the thesis identifies crucial points of conflict between the national legislative and its application in practice. The aim of this research is to determine concrete laws and measures that influenced the progression of integration in Riace the most.

Klíčová slova

Itálie, migrace, italská migrační politika, Riace, integrace imigrantů, integrační politika

Keywords

Italy, migration, Italian migration policy, Riace, integration of immigrants, integration policy

Title/název práce

The Influence of the Italian government on the integration policy of Riace

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala paní Mgr. Anně Lukešové za cenné rady a velkou ochotu při vedení práce. Velký dík patří i mé rodině a nejbližším za jejich nekončící podporu během celého studia.

Obsah

Přehled použitých zkratk	3
Úvod	4
1 Výzkumný rámec práce	5
1.1 Teoretická část	5
1.1.1 Koncepty migrace a integrace	5
1.1.2 Teorie migrační legislativy	11
1.2 Metodologická část	12
1.3 Přehled literatury	15
2 Itálie a migrace	18
3 Národní migrační legislativa	22
3.1 Období 1998–2007	24
3.2 Období 2008–2017	26
3.3 Období 2018–2019	30
4 Integrační politika města Riace	33
4.1 Historický kontext integrační politiky Riace	34
4.2 Vývoj integrační politiky Riace	36
5 Sřet národní migrační legislativy a integrační politiky města Riace	42
5.1 Vývoj integrace v Riace v kontextu postupné změny italské migrační legislativy	42
5.2 Změny a dopady systémů SPRAR, SIPROIMI a CAS na integrační politiku Riace	47
5.3 Sřet se zákonem	48
5.4 Integrační politika Riace bez Domenica Lucana?	51
5.5 Klíčové dopady italské migrační politiky na Riace	53
Závěr	56
Summary	58

Zdroje	60
Seznam příloh	74

Přehled použitých zkratk

ANCI	<i>Associazione Nazionale Comuni Italiani</i> (Národní asociace italských obcí)
CARA	<i>Centri di Accoglienza per Richiedenti Asilo</i> (Přijímací centra pro žadatele o azyl)
CAS	<i>Centri di Accoglienza Straordinaria</i> (Centra zvláštního přijetí)
CDA	<i>Centri di Accoglienza</i> (Přijímací centra)
CIE	<i>Centri di Identificazione ed Espulsione</i> (Centra identifikace a vyhoštění)
CPR	<i>Centri di Permanenza e Rimpatrio</i> (Centra pobytu a repatriace)
CPSA	<i>Centri di Primo Soccorso e Accoglienza</i> (Centra první pomoci a přijetí)
SIPROIMI	<i>Sistema di Protezione per Titolari di Protezione Internazionale e per Minori Stranieri non Accompagnati</i> (Systém záštity pro ty, co obdrželi mezinárodní ochranu, a pro nezletilé bez doprovodu)
SPRAR	<i>Sistema di Protezione per Richiedenti Asilo e Rifugiati</i> (Systém ochrany pro žadatele o azyl a uprchlíky)

Úvod

Itálie je pro velkou část migrantů mířících do Evropy vzhledem ke své geografické poloze jednou z prvotních vstupních zemí. Zároveň byla dlouhou dobu řazena do bloku jižních států, které v této sféře pozbývaly dostatečný legislativní rámec. Vzhledem ke stále se zvyšujícím hodnotám kladného migračního salda začala italská vláda během 80. let zavádět první migrační legislativu, jejíž složky ale nebyly vyvážené. S postupem času se nerovnováha integračních, imigračních a azylových politik v zemi ukázala být problémem. Kalábrijské město Riace navzdory tomuto nesouladu představilo vlastní integrační politiku, která migranty do tamní komunity začlenila. Vývoj této politiky se však dostal do konfrontace se vznikajícími restriktivními migračními zákony vydanými italskou národní vládou. Spor vyvrcholil s nástupem silně proti-imigračního ministra vnitra Mattea Salviniho v červnu 2018, který podpořil vyšetřování aktivit starosty Riace Domenica Lucana. Ten byl v říjnu 2018 zatčen – jedním z důvodů byla podpora ilegální imigrace.

Tato práce se soustřeďuje na integrační politiku města Riace, která aspirovala na to, stát se ukázkovým procesem integrace. Zkoumá, jakým způsobem byla postupným zpřísněním italské migrační politiky od roku 1998 ovlivněna. Integrační proces v Riace je kontroverzním případem založeným na údajně ilegálním jednání místního starosty Domenica Lucana, proto je v práci vývoj integrační politiky v Riace konfrontován s jednotlivými zákony. Práce začíná představením teoreticko-metodologického rámce výzkumu, následuje krátký vhled do italské migrační historie. Dále se práce zaměřuje na jednotlivé kroky italských vlád v rámci migrační legislativy a pokračuje analýzou vývoje integrace v Riace. Závěrečná kapitola se věnuje střetu těchto dvou hlavních složek – italské migrační legislativy a integrační politiky Riace. V závěru práce čtenář nalezne souhrn výstupů výzkumu a odpověď na výzkumnou otázku.

1 Výzkumný rámec práce

Výzkumný rámec práce se skládá z několika částí. Teoretická část bakalářské práce se zaměřuje zejména na migrační koncepty, teorie a na klasifikované integrační modely imigrantů, které jsou pro práci klíčové a ze kterých práce vychází. V tomto kontextu zařazuje zpracovávané integrační politiky Itálie i města Riace do teoretického rámce. Následuje metodologická část, která objasňuje cíl práce, její jasné zařazení a metody, které byly při zpracovávání práce užity. Poslední část se věnuje přehledu literatury, který analyzuje již existující literaturu a nejčastější přístupy k danému tématu.

1.1 Teoretická část

1.1.1 Koncepty migrace a integrace

V rámci problematiky migrace se objevuje několik specifických termínů, které je nutné rozlišovat. Práce definuje migranta jakožto osobou, která se nachází mimo území svého občanského státu po dobu delší než jeden rok, přičemž důvody jeho odchodu ze země původu se nespecifikují.¹ Od migranta je třeba odlišit pojem imigrant, neboli přistěhovalec, což je termín specifikující dlouhodobý pobyt cizince v zemi, přičemž jeho záměr je setrvání na daném území více než jeden rok.² Dále uprchlík, tzn. člověk čelící určitému druhu perzekuce ve své vlastní zemi, kde nemůže dostat dostatečnou ochranu, a proto se ze země rozhodl odejít, nicméně ještě nepožádal o azyl na území jiného státu.³ Žadatel o azyl je potom člověk, který ve své vlastní zemi čelí perzekuci, ale v jiné zemi již čeká na schválení statusu uprchlíka, aby mu mohla být poskytnuta přiměřená ochrana.⁴ A nakonec

¹ European Migration Network, „Asylum and Migration: Glossary 6.0“, *Home Affairs*, 2018. Dostupné na: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/european_migration_network/docs/interactive_glossary_6.0_final_version.pdf (konzultováno 15. 2. 2020).

² European Migration Network, „Asylum and Migration: Glossary 6.0“, 203.

³ Ibid., 310.

⁴ Ibid., 37.

azylant, což je osoba, které byl již uznán status uprchlíka a získala tedy v dané zemi azyl a zmíněnou přiměřenou ochranu.⁵

Mezi zásadní pojmy se řadí také politiky, které níže představené práce zkoumají – migrační, imigrační, integrační a azylová. Migrační politika je obecným regulátorem množství vpouštěných migrantů na území daného státu. Imigrační politika, jakožto součást migrační politiky, určuje konkrétní podmínky, za kterých cizinci získají právo se v dané zemi trvale usadit.⁶ Integrační politika je zde definována jako opatření na včleňování přistěhovalců neboli imigrantů do přijímající společnosti.⁷ Azylová politika tvoří podmínky pro vpuštění uprchlíků do země a pro kladné vyřízení jejich žádosti o azyl.⁸ Přehlednou mapu zmíněné terminologie poskytuje Příloha č. 1.

Migrace, jakožto velmi důležité a zkoumané téma, má několik modelů a konceptů, které jsou užívané pro užší zařazení jejich jednotlivých fenoménů. Drbohlav a Uherek v *Reflexi migračních teorií*⁹ tvrdí, že žádné migrační teorie neexistují, jelikož téma je dle jejich názoru pro ustálenou teorii až příliš proměnlivé. Migraci identifikují jako velmi široký a komplexní proces, který je determinován jak vnitřními, tak vnějšími faktory. Migrační teorie proto vnímají spíše jako koncepty a modely, které prezentují v několika kontextech. Na základě zkoumání dané problematiky jsou koncepty rozděleny do makro-úrovňových a mikro-úrovňových skupin. Každá z úrovní pracuje s jiným druhem analýzy a metodikou, ale zároveň si nekonkurují.¹⁰

Z historického hlediska jsou podle Drbohlava a Uherka migrační teorie děleny do tří období. První odkazuje na konec 19. a první polovinu 20. století. Během této fáze došlo k pokroku vnímání migrace, která byla identifikována jako proces zahrnující nespočet faktorů, nejen jako pouhé přemísťování osob. V druhém období – druhé polovině 20. století – byla roku

⁵ European Migration Network, „Asylum and Migration: Glossary 6.0“, 73.

⁶ Baršová Andrea a Barša Pavel, *Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*, Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2005, 10–11.

⁷ Baršová a Barša, *Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*, 35.

⁸ Ibid., 11.

⁹ Drbohlav Dušan a Uherek Zdeněk. „Reflexe migračních teorií.“, *Geografie – Sborník české geografické společnosti*, roč. 112, č. 2 (2007): 125–141.

¹⁰ Drbohlav a Uherek, „Reflexe migračních teorií“, 125–128.

1958 demografem Petersonem definována obecná typologie migrace, kterou rozdělil na primitivní, vynucenou, násilnou, dobrovolnou a masovou. Ačkoliv Peterson ve svém rozčlenění zohledňoval několik faktorů, jeho typologie musela být s postupem času z důvodu nedostatečnosti přepracována a více konkretizována – dalšímu rozpracování se věnovali například Demuth nebo Bogue. Do třetího období jsou zařazeny dnes používané migrační teorie.¹¹

V následujících odstavcích budou představeny a přiblíženy dnes používané teorie relevantní pro tento výzkum. Do těch se mimo jiné řadí *teorie migračních sítí*. Migrační sítě jsou vymezeny jako systémy vztahů, které spojují migranty v cílových a zdrojových zemích. Mohou se samy stát důvodem migrace, i proto je tato teorie doplňující pro model *push-pull faktorů*. Tyto faktory mohou být definovány i jako systémy, které ovlivňují post-migrační chování. Další moderní teorií je *teorie dvojího trhu*, která se zakládá na nekončící poptávce po migrační pracovní síle, přičemž ale odlišuje trh pro domácí populaci a trh pro pracovní migraci se značně rozdílnými podmínkami. *Teorie relativní deprivace* potom odkazuje na imigraci jako na dočasný proces a nepředpokládá trvalé usídlení imigrantů v cílové zemi.¹²

V publikaci *Přistěhovalectví a liberální stát: Imigrační a integrační modely politiky v USA, západní Evropě a Česku*¹³ určují Baršová a Barša kromě jasného vymezení pojmů migrační, imigrační, integrační a azylová politika i historický vývoj integračních konceptů a samotné integrační modely identifikované v Evropě a USA. V rámci jejich teorie jsou užívány dva klíčové pojmy, na jejichž základě jsou popsány jednotlivé modely – asimilacionismus a multikulturalismus. Pojmy reprezentují opačné přístupy, kterými lze na integraci nahlížet. Asimilacionismus požaduje, aby se imigranti jednoznačně přizpůsobili stávajícím obyvatelům, zvykům a kultuře a přijali je za své. Naopak multikulturalismus se vyznačuje respektem ke kultuře imigrantů a možností ji v přijímající zemi svobodně projevit. Z historického hlediska byly jasně vymezeny jednotlivé integrační modely na základě přístupu samotných států. Od poloviny 90. let 20. století se však striktní vymezení těchto

¹¹ Drbohlav a Uherek, „Reflexe migračních teorií“, 128–131.

¹² Ibid., 132–134.

¹³ Baršová a Barša, *Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*.

přístupů vytrácí a státy se mezi nimi snaží najít rovnováhu. Navzdory prolínání jednotlivých, dříve jasně vymezených teorií, asimilacionismus a multikulturalismus nadále zůstávají klíčovými pojmy tohoto tématu.¹⁴

Baršová a Barša popsali dále tři evropské integrační modely, které se nejvíce projevovaly mezi 60. a 80. léty minulého století a byly uplatňovány i na italském území. *Etnicko-exklusivistický model „hostujících dělníků“* je charakterizován západoněmeckým přístupem k imigrantům do konce 90. let. Imigranti byli vnímáni jako dočasná pomoc podřízena potřebám trhu práce. Předpoklad dočasného pobytu měl za důsledek postoj vlády a společnosti, které neusilovaly o začlenění, ani zlepšení podmínek pro imigranty. Naopak, tento přístup podporoval zachování původního záměru dočasné imigrace. *Asimilační model* vnímal imigranty jako stálé a víceméně rovnoprávné obyvatele pod podmínkou, že budou ochotni se společnosti přizpůsobit. Typickým představitelem tohoto modelu byla Francie a základní jednotkou integrace byl v jeho rámci identifikován jednotlivec. Poslední *pluralistický model* identifikovaný Baršovou a Baršou považuje za základní jednotku integrace komunitu. V rámci tohoto modelu, jehož zástupcem je Velká Británie, byla akceptovaná trvalá imigrace s jasným cílem najít harmonické soužití mezi původními obyvateli a přistěhovalci.¹⁵

Vedle těchto v literatuře ukotvených konceptů a modelů existují ještě vedlejší přístupy k integraci, které jsou v kontextu této práce relevantní. Jedná se o fenomén tzv. měst duchů a integrační politiky občanské integrace. Politiky občanské integrace jsou mnohými autory považovány za průlomové. Představují imigranty jako samostatné osoby, které jsou odpovědné za svou integraci. Podle politického sociologa Christiana Joppkeho se teorie tímto přístupem řadí do klasického neoliberalismu, který dále formuje ekonomickou globalizaci.¹⁶ Poprvé byly v Evropě uvedeny v praxi v Nizozemí na základě zákona vydaného v roce 1998. Jejich princip byl založen na podmínkách uložených ze strany státu, přičemž dále už bylo na rozhodnutí migranta, zda je přijme a do společnosti se začlení.

¹⁴ Baršová a Barša, *Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*, 35–42.

¹⁵ *Ibid.*, 36.

¹⁶ Joppke Christian, „Transformation of Immigrant Integration: Civic Integration and Antidiscrimination in the Netherlands, France, and Germany”, *World Politics* 59, no. 2 (2007), 247–248, <https://doi.org/10.1353/wp.2007.0022>.

Stát zároveň nabízel možnosti, jak integrace dosáhnout – například v podobě jazykových kurzů. Přítomnost migrantů na těchto kurzech a následných testech integrace, které byly vytvořeny, pak měla pozitivní důsledky na jejich státní sociální podporu, kterou mohli od státu získat a odvíjela se od nich i možnost získání trvalého pobytu a občanství daného státu. Podmínky se v rámci jednotlivých států ale lišily a v některých případech mohly být velmi striktní a mít tak na celý proces integrace spíše negativní dopad.¹⁷

Fenomén tzv. měst duchů je založen na principu znovu-obydlení měst a vesnic, které čelí masivnímu vylidňování. Koncept, který ve své studii představil May East¹⁸, má tři hlavní typy, které se staly reprezentanty jednotlivých pojetí v rámci tohoto konceptu. První přístup je veden komunitou. Jedná se například o integraci, která se řídí dokumenty Evropské Unie a podporuje sociální politiku, životní prostředí a ekonomický rozvoj v daných regionech. Konkrétním případem je město Torri Superiore Ecovillage. Druhý přístup funguje na principu zvyšující se poptávky po turismu a jeho nejrůznějších formách. Konkrétně v Itálii se tak turismus stal hlavní strategií pro místa čelící vylidňování. Tato strategie není aplikovatelná v místech, která jsou již opuštěná. Poslední přístup je humanitární, přičemž jeho typickým příkladem je právě město Riace. Principem tohoto přístupu je osídlení opuštěného místa imigranty a jejich začlenění do normálního života. May East ve své studii také předkládá hypotézu, že díky těmto přístupům by se mohl zastavit trend depopulace. Autor se obrací na konkrétní případ a depopulační trend v jižní Itálii, nicméně dle jeho názoru by tento efekt mohl nastat i v dalších regionech a státech.¹⁹

Konkrétně Itálie hrála v kontextu migračních teorií pasivní roli již od jejich počátku. Z hlediska imigrace byla nejprve terčem dobrovolné imigrace, a vzhledem ke znatelnému vylepšení ekonomické situace potvrdila během 60. let předpoklady migrační *teorie dvojího trhu*, kdy byla italskou motivací zejména potřeba pracovní síly. Stejně jako většina západoevropských států ani Itálie nepředpokládala trvalé usazení přistěhovalců – to vysvětluje i její nedostatečnou aktivitu na legislativní úrovni – přičemž se tímto přístupem

¹⁷ Kostakopoulou Dora, „The Anatomy of Civic Integration”, *The Modern Law Review* 73, no. 6 (2010), 936–939, <https://doi.org/10.1111/j.1468-2230.2010.00825.x>.

¹⁸ East May, „Community-Led Approaches and Interventions for the Regeneration of Abandoned Towns in Southern Italy”, *Ecocycles* 2, no. 1 (2016): 18–25, <https://doi.org/10.19040/ecocycles.v2i1.40>.

¹⁹ East, „Community-Led Approaches and Interventions for the Regeneration of Abandoned Towns in Southern Italy”, 20–23.

zařadila do *teorie relativní deprivace*. Z pohledu integrace pak Itálie v tu dobu vykazovala rysy *etnicko-exkluzivistického* modelu. V posledních dvou desetiletích se typologie příchozích do Itálie změnila a řadí se spíše do skupiny vynucené migrace, kdy se stala terčem mnoha uprchlíků a během takzvané migrační krize čelila masovým imigračním vlnám. Dnešní přístup k imigrantům v souvislosti s integrací není v rámci celé země jasně vyhraněný. Itálii tak nelze jednoznačně ztotožnit s jedním z výše představených modelů, ačkoliv se na italském území jejich rysy vyskytují. Italská vláda i společnost se snaží najít výše zmíněnou rovnováhu mezi asimilací a multikulturalismem, přičemž uplatňuje některé rysy politik občanské integrace. Obecně je však integrace považována za nedostatečně rozvinutou.

V termínech klasických integračních konceptů asimilacionismu a multikulturalismu projevovala integrace v Riace vzhledem k plnému začlenění cizinců do místního systému znaky asimilačního přístupu. Politika uplatňovaná v Riace částečně vystihuje integrační politiky občanské integrace, nicméně zcela se s nimi neshoduje. Rysy občanské integrace je možné pozorovat zejména ve snaze o integraci imigrantů pomocí občanských aktivit, jazykových kurzů a jejich zapojení do tamní společnosti ve všech směrech, které jsou pro komunitu klíčové. Zajímavostí případu Riace je však to, že na základě obvinění starosty z října 2018 byly v integrační praxi údajně porušovány legislativní předpisy Italské republiky.

Přístup konceptu měst duchů je stále aktuální v celé Itálii, kde se počet těchto opouštěných vesnic ustavičně zvyšuje – především v jižní a středo-j jižní oblasti. Vylidňování měst je spojeno s ekonomickou situací, přírodními katastrofami a také urbanizací nebo možností přestěhovat se do více prosperujícího místa. Během 20. a 21. století bylo Di Figliou identifikováno 135 takových vesnic, přičemž sicilská univerzita v Katánii potvrdila existenci minimálně 80 těchto měst duchů přímo na Sicílii.²⁰

²⁰ East, „Community-Led Approaches and Interventions for the Regeneration of Abandoned Towns in Southern Italy”, 19–20.

1.1.2 Teorie migrační legislativy

Protiimigrační kontrolní politika a její prostředky mají několik obecných rozdělení a typologií, které na základě jednotlivých autorů a jejich odlišných přístupů představuje ve své publikaci z roku 2005 Maurizio Ambrosini²¹. Jedno z rozdělení klasifikoval roku 2000 Giuseppe Sciortino. Ten se zaměřuje na protiimigrační politiky z hlediska dvou základních pilířů. První z nich je založený na aktuální migraci v mezinárodním politickém kontextu. Funguje na principu rovnováhy mezi tržními silami, které otevírají možnosti zahraničním pracovníkům a politickým strategiím jednotlivých zemí majících tendenci uzavírat hranice. Druhý je specializovaný na rozdíly mezi jednotlivými zeměmi, které prokazují různorodé tendence.²²

Jiný přístup zvolil Eytan Meyers, který definoval šest různých pohledů na imigrační politiku. První přístup je marxistický a neomarxistický a na jeho základě jsou migrační politiky definovány ekonomickými faktory a politickými procesy. Migrantům se přisuzuje status „rezervní průmyslové armády“, která by měla být připravená a ochotná akceptovat práci za jakýchkoliv podmínek. Druhý Meyersův přístup je založen na národní identitě. Podle tohoto přístupu je migrační politika formována každým státem individuálně ve spojení s jeho historií, patriotismem, sociální situací v zemi apod. V rámci třetího přístupu stát zastává roli neutrálního teritoria jako místa konfrontace různých zájmových skupin a stran. Migrační politika je potom výsledkem vyjednávání jednotlivých a na sobě nezávislých aktérů. Opakem je institucionální přístup, který při tvorbě migrační politiky vnímá stát jako hlavního účastníka s administrativní rolí. Další přístup je klasifikován jako realistický, v jehož rámci má stát unitární a racionální roli, a jeho hlavním cílem je národní bezpečnost. Poslední přístup Meyers označuje za liberální či neoliberální. Je založen na principu globalizace a růstu mezinárodní nezávislosti, přičemž propaguje šíření demokracie a ekonomické spolupráce na globální úrovni.²³

Další studii a klasifikaci navrhla roku 1998 Greta Brochmannová, jejíž teorie je založena na organizaci samotných kontrol aplikovaných na migrantech. Podle Brochmannové lze

²¹ Ambrosini Maurizio, *Sociologia delle Migrazioni*. Bologna: Il Mulino, 2005.

²² Ambrosini, *Sociologia delle Migrazioni*, 190–191.

²³ *Ibid.*, 191–192.

pozorovat čtyři druhy protiimigračních kontrol – explicitní vnitřní, explicitní vnější, implicitní vnitřní a implicitní vnější. Každý z těchto typů kontrol je vázán k určité fázi imigrace.²⁴ Imigrační studie italských autorek Caponio a Cappiali na základě použití teorie Brochmannové a Tomase Hammara z roku 1999 zanalyzovala ovlivnění interních i externích migračních opatření, které byly konkrétně v Itálii zasaženy krizovým obdobím mezi lety 2007 a 2017.²⁵

1.2 Metodologická část

Bakalářská práce má za cíl zanalyzovat jednotlivé legislativní kroky podniknuté v rámci italské migrační politiky a konfrontovat je s vývojem integrační politiky města Riace. Záměrem textu je přispět do debaty týkající se imigrace a integrace imigrantů studiem konkrétního případu města Riace.²⁶ Proces integrace, který na území města proběhl, nebyl vždy v souladu s nově vznikající migrační politikou, a tedy s legislativními nařízeními národní vlády. Dochází zde proto ke dvěma klíčovým sporům. Je to spor národní legislativy oproti dynamice praktikované v komunální praxi a spor dělení centra versus periferie. Imigrační politiky nastavené národní vládou se dostaly do konfliktu s integrační politikou provozovanou ve městě Riace. Výzkumná otázka se táže, které z legislativních nařízení mělo na integrační politiku v Riace největší vliv v kontextu uplatňování tamní integrační praxe, respektive které nařízení integrační proces v Riace nejvíce zbrzdilo, nebo naopak podpořilo, a jaké další faktory měly na její rozvoj vliv.

Teritoriálně je práce zaměřena na území Itálie z důvodu její významné role v migračním kontextu spojené s nedostatkem postupně přijímané migrační legislativy, který se následně projevil různými a striktními omezeními vůči migrantům. Vzhledem k podstatné roli země

²⁴ Ambrosini, *Sociologia delle Migrazioni*, 193.

²⁵ Caponio Tiziana a Cappiali M. Teresa, „Italian Migration Policies in Times of Crisis: The Policy Gap Reconsidered“, *South European Society and Politics* 23, no. 1(2018): 115–132, <https://doi.org/10.1080/13608746.2018.1435351>.

²⁶ Úspěšnou integrací imigrantů má autorka namysli takové začlenění do společnosti, které nevyvolává konflikty ani jedné ze skupin – tedy italských občanů města Riace a příchozích imigrantů. Dalším kritériem je potom vůle imigrantů na území města zůstat a jejich spokojenost a pocit začleněnosti, který je patrný z rozhovorů s migranty, které byly zveřejněny několika médii.

v otázce imigrace je pro zemi klíčová i otázka integrace přistěhovalců. Přílišná soustředěnost na legislativní pole týkající se imigračních politik měla za důsledek nedostatky sociálních a dalších opatření, která by integraci imigrantů pomohla. Důsledky tohoto konání se v zemi projevují ještě dnes a Itálie má velmi nízkou kapacitu integrace imigrantů. Integrační proces, který proběhl ve městě Riace, je jasným důkazem nesouladu vznikající imigrační legislativy na národní úrovni a snahy integrace příchozích cizinců v praxi.

Časové vymezení práce mezi léta 1998–2019 má jasný důvod. Rok 1998 byl rokem, kdy k břehům Kalábrie připlula loď s kurdskými uprchlíky. Ti byli právě do Riace i díky snahám a politickým aktivitám Domenica Lucana přijati, čímž začal pozvolný proces formování integrační politiky města. Rok 2018 je pak významným mezníkem v celém procesu vzhledem k zatčení tehdejšího starosty Domenica Lucana a jeho obvinění z podpory ilegální imigrace a ze zneužití pravomocí k podpoře nezákonného sběru odpadu, tedy začátek soudního procesu *Xenia*. Bakalářská práce končí rokem 2019, kdy došlo k odvolání zákazu vstupu Domenica Lucana do Riace a také k novým řádným komunálním volbám. Dále rok 2018 přinesl i nahrazení Mattea Salviniho v pozici ministra vnitra, který zastává velmi kontroverzní a proti-imigrantské názory. Práce tak získala odstup od roku 2018, kdy byly integrační praktiky Riace a celý proces hodně medializovaný a italská vláda ovlivněna proti-imigrantským smýšlením. Dostává se tak k jedinečnému pohledu na aplikaci italských imigračních zákonů, azylových a integračních politik v praxi, zároveň s proměnou politického kontextu v zemi.

Z metodologického hlediska se práce řadí mezi jedno-případové studie a využívá metodu kvalitativní obsahové analýzy. Analyzovány jsou primární dokumenty, zejména zákony a dekrety vydané italskou ústřední vládou mezi lety 1998 a 2019, dokumenty města Riace a polo-strukturované rozhovory s Domenicem Lucanem zprostředkované médii *Rai 3* a *La7 Attualità*. Detailnímu zkoumání byly podrobeny ty změny, které byly nejrozsáhlejší a měly na imigranty největší dopad. Je to zákon č. 40²⁷ zvaný *Turco-Napolitano* vydaný v roce 1998, a následně jeho modifikace, která dala roku 2002 vzniknout zákonu č. 189²⁸

²⁷ Legge 06 Marzo 1998, n. 40, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana, 27. 3. 1998. Dostupné na: https://www.gazzettaufficiale.it/atto/serie_generale/caricaDettaglioAtto/originario?atto.dataPubblicazioneGazzetta=1998-03-12&atto.codiceRedazionale=098G0066&elenco30giorni=false (konzultováno 29. 1. 2020).

²⁸ Legge 30 Luglio 2002, n. 189, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana, 10. 9. 2002. Dostupné na: <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2002/08/26/002G0219/sg> (konzultováno 30. 1. 2020).

známému jako zákon *Bossi-Fini*, který je přímo spjatý s vyšetřováním bývalého starosty Riace Domenica Lucana. Dalším detailně analyzovaným zákonem je zákon č. 94²⁹ z roku 2009, který byl schválen na základě návrhu zákona č. 733-B³⁰ jako součást balíčku *Pacchetto sicurezza*³¹. Dalšími zkoumanými legislativními dokumenty jsou zákonný dekret č. 17³², tzv. *Minniti-Orlando* upravující především proces schvalování žádostí o azyl, zákonný dekret č. 113³³ vydaný v roce 2018, také známý jako *Decreto Salvini* a dekret č. 53³⁴ – *Decreto sicurezza bis* – vydaný v roce 2019. Z dokumentů města Riace práce analyzuje komunální ústavu *Statuto Comunale*³⁵, dále dokument *Delibera modifica ed integrazione dello statuto comunale – definizione dei servizi pubblici comunale privi di rilevanza economica*³⁶, který ustanovuje finanční výhody pro obyvatele Riace, a *Delibera istituzione imposta di soggiorno e approvazione del relativo regolamento*³⁷ zabývající se zdaněním pobytu na území města. Bakalářská práce využívá i oficiální stanoviska italské ústřední vlády a komunální vlády města Riace.

²⁹ *Legge 15 Luglio 2009, n. 94*, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana, 8. 8. 2009. Dostupné na: <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2009/07/24/009G0096/sg> (konzultováno 31. 1. 2020).

³⁰ *Atto Senato n. 733-B*, Senato della Repubblica, 2. 7. 2009. Dostupné na: http://www.senato.it/leg/16/BGT/Schede/Ddliter/testi/33687_testi.htm (konzultováno 31. 1. 2020).

³¹ Poznámka překladu: *Pacchetto sicurezza* v překladu do českého jazyka jako „bezpečnostní balíček“.

³² *Decreto-Legge 17 Febbraio 2017, n. 13*, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana, 18. 2. 2017. Dostupné na: <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2017/02/17/17G00026/sg> <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2017/02/17/17G00026/sg> (konzultováno 20. 2. 2020).

³³ *Decreto-Legge 4 Ottobre 2018, n. 113*, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana, 5. 10. 2018. Dostupné na: <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2018/10/04/18G00140/SG> (konzultováno 1. 3. 2020).

³⁴ *Decreto-Legge 14 Giugno 2019, n. 53*, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana, 15. 6. 2019. Dostupné na: <https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:decreto.legge:2019-06-14;53> (konzultováno 3. 3. 2020).

³⁵ *Statuto Comunale*, Comune Riace, 21. 8. 1999. Dostupné na: <http://www.comune.riace.rc.it/index.php?action=index&p=228> (konzultováno 27. 2. 2020).

³⁶ *Deliberazione del Consiglio Comunale: Modifica ed Integrazione dello Statuto Comunale – Definizione dei Servizi Pubblici Comunali Privi di Rilevanza Economica*, Comune Riace, 10. 12. 2010. Dostupné na: <http://www.comune.riace.rc.it/index.php?action=index&p=228> (konzultováno 11. 2. 2020).

³⁷ *Deliberazione del Consiglio Comunale: Istituzione Imposta di Soggiorno e Approvazione del Relativo Regolamento*, Comune Riace, 25. 7. 2018. Dostupné na: <http://www.comune.riace.rc.it/index.php?action=index&p=228> (konzultováno 30. 3. 2020).

1.3 Přehled literatury

V bakalářské práci jsou kromě primárních dokumentů užity také sekundární zdroje. Práce vychází především z italské literatury, která v současnosti nemá překlad do českého ani anglického jazyka, což ji dodává jedinečný pohled na téma, které v českém akademickém prostředí není doposud dostatečně zpracované. Vzhledem k malému pokrytí tématu v akademické sféře se tento přehled literatury zabývá dílčími částmi a tématy, která jsou pro práci stěžejní. Je to migrace, integrace imigrantů a literární diskurz týkající se Riace.

Jedním z prvních předpokladů pro aplikaci a zavedení integrační politik v Riace bylo pozitivní smýšlení komunity tamních obyvatel ohledně celé situace. Výzkumy týkající se vnímání migrantů místními obyvateli se zaměřením na Itálii a Riace provádí v Utrechtu na *University of Utrecht* Ester Driel. Spolu s Mayel Verkuyten ve svém článku *Local identity and the reception of refugees: the example of Riace*³⁸ vysvětluje pohostinnost obyvatel jejich historií – historií města, které se vyznačovalo velkou mírou jak emigrace, tak částečně i imigrace. Driel zkoumá přístup k integračním politikám Riace z hlediska sociální identity a komunity jako takové. Autorka se i v dalších svých pracích, jako například *Riace, a town of hospitality: Community development, local identity, and the welcoming of refugees*³⁹, zabývá tématem sociální psychologie a identity. Zastává názor, že klíčové faktory pro uplatňování integrační politiky v Riace jsou historie komunity a starosta Riace Domenico Lucano jako klíčová osoba, která uvnitř společnosti udržuje „správnou“ náladu.

Literatura týkající se migrace a imigrantů ve vztahu ke společnosti nejen v italském prostředí je velmi dobře pokryta Mauriziem Ambrosinim. Ambrosini je profesor sociologie migrace působící v Miláně na *Università degli Studi di Milano*. Jeho kniha *Sociologia delle migrazioni*⁴⁰ plně ukazuje prostředí migrace v rámci rozdělení migrantů a jejich typologie, což zasazuje do historického kontextu. Migraci staví jako fenomén, který napomáhá

³⁸ Driel Ester a Verkuyten Mayel, „Local Identity and the Reception of Refugees: The Example of Riace“, *Identities* (2019): 1–19, <https://doi.org/10.1080/1070289X.2019.1611075>.

³⁹ Driel Ester, „Riace, a town of hospitality: Community development, local identity, and the welcoming of refugees“, *Ercomer*: Utrecht, 2017.

⁴⁰ Ambrosini, *Sociologia delle Migrazioni*.

ke sjednocení společnosti. Integraci Ambrosini vnímá a pracuje s ní jako s procesem, který má tři dimenze – strukturální, vztahovou a osobní.

Dalšími důležitými autory zabývající se migrací a integrací imigrantů v italském prostředí jsou Tiziana Caponio a Francesca Longo. Tiziana Caponio, působící v Turíně na *Università degli Studi di Torino*, se zaměřuje na politiku a společnost, konkrétně pak na migrační politiky a obecně reakce politických strategií na fenomén migrace. V článku *Italian Migration Policies in Times of Crisis: The Policy Gap Reconsidered*⁴¹ společně s Teresou M. Cappiali propojují téma migrace s ekonomii a italskou vládou, včetně přesahu tématu k institucím EU. Caponio zastává názor, že migrační politiky a funkce politického státu v dobách krize jsou pro migranty naprosto klíčové a upozorňuje i na dopady, které mohou krize mít na vztah migračních strategií národní vlády s následným uplatněním v praxi. Francesca Longo ze sicilské *Università degli Studi di Catania* je prezidentkou *Italian Political Science Association* a *Jean Monnet Professor of EU Public Policies*, dále je také odbornicí v oblasti politologie a zabývá se především migrační a bezpečnostní politikou EU. Ve svém článku *Italian Migration Policy between Perceptions and Practices*⁴² analyzuje italskou migrační politiku mezi lety 2015 a 2018. Zastává názor, že v kontextu migračních politik je klíčové rozdělení národních a nadnárodních pravomocí a strategií.

Profesor Carlo Colloca z *Università degli Studi di Catania* se ve svých publikacích věnuje urbanizaci, sociologii a politice ve spojení s migrací. Jeho publikace *Cittadinanze sospese Per una sociologia del welfare multiculturale in Toscana*⁴³ dodává v italském prostředí jedinečný vhled do integrace imigrantů z lokálního a komunálního hlediska, konkrétně v regionu Toskánska, včetně legislativního rámce celé problematiky. Jeho zaměření na sociologii migrace ve spojení s urbanismem je velkým přínosem do akademického diskurzu týkajícího se i přijímání migrantů v rámci jednotlivých vln. Většina jeho publikací

⁴¹ Caponio Tiziana a Cappiali M. Teresa, „Italian Migration Policies in Times of Crisis: The Policy Gap Reconsidered“, *South European Society and Politics* 23, no. 1(2018): 115–132, <https://doi.org/10.1080/13608746.2018.1435351>.

⁴² Longo Francesca, „Italian Migration Policy between Perceptions and Practices“, *Contemporary Italian Politics*, (2019): 1–11, <https://doi.org/10.1080/23248823.2019.1677402>.

⁴³ Colloca Carlo, „Cittadinanze sospese: Per una sociologia del welfare multiculturale in Toscana“, *Centro Servizi Volontario Toscana*, no. 40(2008): 1–184, http://cesvot.sowhatfactory.it/sites/default/files/type_documentazione/allegati/3317_documento.pdf.

je zaměřených na jednotlivé italské regiony, přičemž se specializuje na jih Itálie a Sicílii, včetně Riace. Prosazuje názor, že migranti mohou být pro urbanizující se společnost velkým přínosem, ale poukazuje i na potřebu změny s měnícími se migračními vlnami.

2 Itálie a migrace

Itálie je země, ve které je fenomén imigrace spjatý až s posledními desetiletími – konkrétně v polovině 70. let 20. století byl poprvé zaznamenán pozitivní migrační index.⁴⁴ Ačkoliv geografická poloha předurčuje Itálii k zapojení se do imigračních vln, vzhledem k historickému vývoji a ekonomické i politické situaci v minulosti se stala součástí imigračních procesů později než jiné země. Změna, kterou země prošla v důsledku transformace z emigrační na imigrační stát, měla důsledky ve více oblastech zahraniční, ale i domácí a sociální politiky. Nepřipravenost na imigrační vlnu z hlediska legislativy s sebou přinesla své důsledky. Pokud by se ale Itálie měla ztotožnit s určitou klasifikací a rozdělením v otázce migrace, bezpochyby by klíčovým faktorem v tomto určení byl právě onen převrat a otázka emigračních a imigračních zkušeností, která je klíčová pro vysvětlení určitých kroků italské národní vlády.

Přestože označení Itálie jako emigrační země přestalo být od 60. let 20. století aktuální, emigrace je v zemi stále přítomná a Rafał Dudała ji dělí do tří fází. *Fáze velké emigrace*, která charakterizovala přelom 19. a 20. století a prvních třicet let 20. století. Během té emigrovalo z Itálie více než 26 milionu lidí. Druhá fáze označená jako takzvaná *evropská emigrace*, se projevovala od 50. do 70. let 20. století. Tahle fáze migrace byla migrací dočasnou a lidé, kteří během ní emigrovali, měli v plánu se vrátit zpět. Poslední fází uvedenou Dudałou je *novodobá emigrace*, jejíž začátek datuje na rok 2000. Tuto fázi silně ovlivnila politická situace a ekonomická krize let 2007–2008 a emigranti této fáze jsou ve většině případů označováni za dlouhodobé, bez záměru vracet se do Itálie zpět.⁴⁵

Nejen že 70. léta znamenala pro zemi novinku v podobě přílivu imigrantů, ale došlo i ke snížení počtu emigrací italských občanů, jak jasně ukazuje Příloha č. 2. V rámci italské populace bylo první pozitivní migrační saldo (1 366) zaznamenáno v roce 1973. V porovnání s rokem 1971, kdy bylo saldo v záporné cifře (-39 149), je to markantní změna,

⁴⁴ Colombo Asher a Sciortino Giuseppe, „Italian Immigration: The Origins, Nature and Evolution of Italy’s Migratory Systems“, *Journal of Modern Italian Studies* 9, no. 1(2004), 49, <https://doi.org/10.1080/1354571042000179182>.

⁴⁵ Dudała Rafał, „Italian Migration Policy: Changes and Effects“, *Review of Nationalities* 8, no. 1 (2019), 183–185, <https://doi.org/10.2478/pn-2018-0012>.

se kterou se vláda musela nějakým způsobem vypořádat.⁴⁶ V mezinárodním kontextu byla hlavním externím důvodem nárůstu imigrace a poklesu emigrace v Itálii první ropná krize, v jejímž důsledku změnila tradičně imigrační země své strategie, ustanovily přísnější pravidla a uzavřely se velkým imigračním vlnám.⁴⁷

Z pohledu typologie imigrace do Itálie rozlišují Asher Colombo a Giuseppe Sciortino několik skupin. První z nich je postkoloniální imigrace, kdy mezi roky 1940 a 1960 probíhala repatriace Italů z bývalých italských kolonií. Ta následně způsobila emigraci Afričanů ze severoafrických zemí a Eritrey⁴⁸, kteří byli buď vázani k italským občanům, nebo v cestě viděli novou příležitost.⁴⁹

Další skupinou je pracovní imigrace, která má několik elementů. Tento typ přistěhovalectví se v Itálii objevil s příchodem Tunisánů, kteří tvořili jeho hlavní podíl a uplatňovali se zejména v zemědělství nebo rybářství v jižní Itálii a na Sicílii. Jednalo se o sezónní pracovní uplatnění, které probíhalo od 60. let 20. století. V rámci této skupiny do Itálie přicházeli i lidé z východní Afriky, Filipín a bývalých portugalských kolonií, kteří byli napojeni na katolickou církev a většinou zastávali domácí práce. Imigranti ze Středního východu, Senegalu a Ghany byli nejčastěji zaměstnáváni v průmyslu v severních oblastech. Součástí průmyslu se stali také lidé z Jugoslávie.⁵⁰

Vzhledem k příznivým podmínkám italských univerzit tvořili nedílnou součást imigračních vln i studenti. Ti v roce 1988 dosáhli téměř jedné šestiny z celkového počtu přistěhovalců, kteří získali povolení k pobytu. Dalším typem přichozích jsou uprchlíci, jejichž žádosti o azyl rapidně vzrostly v roce 1998. Nejvíce žádostí bylo zaznamenáno z oblasti Balkánu, Turecka, Íránu, Iráku a Afghánistánu. Colombo a Sciortino zařadili do svého rozdělení i drobné podnikatele, kteří byli součástí fenoménu imigrace již od jejího počátku. Ačkoliv

⁴⁶ „Serie Storiche: Popolazione”, *Istituto Nazionale di Statistica*. Dostupné na: http://seriestoriche.istat.it/index.php?id=1&no_cache=1&tx_usercento_centofe%5Bcategoria%5D=2&tx_usercento_centofe%5Baction%5D=show&tx_usercento_centofe%5Bcontroller%5D=Categoria&cHash=5dc94093f50e10c9e55a034d4c6ba123 (konzultováno 10. 12. 2019).

⁴⁷ Colombo a Sciortino, „Italian Immigration: The Origins, Nature and Evolution of Italy’s Migratory Systems“, 53.

⁴⁸ Cesta z Tunisu na Sicílii nebyla v tehdejší době finančně náročná, což jak Italům, tak Afričanům usnadňovalo celý přesun.

⁴⁹ Colombo a Sciortino, „Italian Immigration: The Origin, Nature and Evolution of Italy’s Migratory Systems“, 55.

⁵⁰ *Ibid.*, 56–57.

v Itálii tato složka přistěhovalectví není příliš rozšířená, nejvíce drobných podnikatelů lze najít na severu země. Poslední skupinou, kterou autoři rozpoznali, jsou mladí lidé průměrného vzdělání, kteří vnímají svou cestu jako dobrodružství a objevení nové země a kultury.⁵¹

Klíčové události v letech 2008 a 2011 určují podle Michela Colucciho další skupiny imigrantů. V roce 2008 byla v důsledku celosvětové ekonomické krize změněna struktura migrační politiky země a imigrace klesla. Pokles byl zapříčiněn zejména zhoršením pracovních podmínek pro cizince, zvýšením nezaměstnanosti a snížením rozpočtu určeného na sociální účely. Naopak od roku 2011, kdy došlo k tzv. arabskému jaru, imigrace začala opět eskalovat. Vrcholu dosáhla po roce 2015, kdy vypukla tzv. uprchlická krize, nicméně množství přicházejících se v jednotlivých letech zásadně liší.⁵² Číselný vývoj a graf týkající se imigrace do Itálie v letech 2002–2018 přehledně poskytuje Příloha č. 3. Pro detailnější kontext jsou v Příloze č. 4 shromážděna konkrétní data týkající se imigrantů, kteří do Itálie dorazili po moři v letech 1997–2019.

V rámci začlenění přistěhovalců do italského pracovního trhu lze také pozorovat jasné tendence. S postupným vývojem migrační legislativy a se zapojením a integrací do jednotlivých sektorů se přistěhovalci stali jejich nedílnou součástí, někde dokonce podmínkou pro plnou funkčnost odvětví. Právě to činí rozdíl mezi pracovní integrací imigrantů v Itálii a v dalších zemích. V Itálii můžeme najít několik modelů pracovní integrace v závislosti na jednotlivých regionech. Konkrétně podle sociologa Maurizia Ambrosiniho existují tři teritoriální modely pracujících imigrantů.⁵³

První je založený na tzv. *rozptýleném průmyslu* a je typický pro regiony s malými podniky a průmyslové okresy. Vyskytuje se tak například i v prosperujících regionech jako je Lombardie, Benátsko nebo Piemont. Tam se imigranti zapojují do pracovního cyklu zejména v rámci primárního a sekundárního sektoru, což odlišuje Itálii od ostatních zemí, kde jsou přistěhovalci naopak součástí převážně terciárního sektoru. Druhý model, který

⁵¹ Colombo a Sciortino, „Italian Immigration: The Origins, Nature and Evolution of Italy’s Migratory Systems“, 57–59.

⁵² Colucci Michele, „Foreign Immigration to Italy : Crisis and the Transformation of Flows Foreign Immigration to Italy : Crisis and the Transformation of Flows“, *Journal of Modern Italian Studies* 24, no. 3 (2019), 427–433, <https://doi.org/10.1080/1354571X.2019.1605721>.

⁵³ Ambrosini, *Sociologia delle migrazioni*, 64–69.

se vyznačuje zapojením cizinců do sekundárního a terciárního sektoru, je tzv. *metropolitní model*, v jehož rámci se imigranti stěhují do velkých metropolí jako Řím, Milán, Turín nebo Florencie. Jako třetí model Ambrosini označil tzv. *model nestabilních aktivit*, který je z velké části vázán na terciární sektor, konkrétně na asistenci v domácnostech, úklid nebo hotelový personál. Díky cestovnímu ruchu a turismu Ambrosini určil také trend sezónních prací typický pro severní a jižní regiony Itálie.⁵⁴

⁵⁴ Ambrosini, *Sociologia delle migrazioni*, 69–71.

3 Národní migrační legislativa

S postupně se zvyšujícím přílivem imigrantů začaly jednotlivé vlády přijímat nezbytné migrační politiky. Legislativní tvář imigrace se začala v Itálii ukazovat v 70. letech 20. století, kdy začala vláda pomalu upouštět od tehdy typického přístupu jižních zemí – absence migrační politiky. S přibývajícím množstvím přicházejících bylo jasné, že je jejich přítomnost potřeba registrovat, kontrolovat a regulovat.

Podle průzkumu Evropské komise z října 2017 31 % Italů věřilo, že poměr imigrantů ve zmíněném roce v zemi byl více než 1:4 vzhledem k tehdejší italské populaci, tedy že imigrantů byla v zemi více než jedna čtvrtina vzhledem k italským obyvatelům. Nutno dodat, že 27 % Italů svůj odhad neuvedlo. Z výsledků tohoto průzkumu spadá na průměrného italského respondenta odpověď přesně 24,6 %. Podle Eurostatu byl však roku 2017 reálný poměr přistěhovalců v zemi pouhých 7 %.⁵⁵ Dále se vnímání Italů od ostatních národů členských států EU výrazně lišilo ve dvou otázkách. 75 % Italů bylo přesvědčeno, že imigranti zvyšují kriminalitu a jen podněcují kriminální problémy – oproti 55 %, které průměrně vykazují ostatní členské státy. Další otázka průzkumu se týká pracovního trhu. 58 % Italů si myslelo, že přicházející cizinci je připravují o pracovní příležitosti – oproti průměrně 39 % občanů ostatních členských států.⁵⁶ Fakt negativní percepce imigrace je dán narativem, který je do jisté míry určen politickou aktivitou a procesem implementace imigrační politiky. Tato skutečnost zároveň značně komplikuje bezproblémovou integraci přichozích cizinců.

Imigrační legislativa je multifaktoriální a svou implementací ovlivňuje několik sektorů. V případě členských států Evropské Unie je implementace restriktivní imigrační politiky ve střetu zájmu všech států. Domácí politika jednotlivých států tak regulací imigrace zasahuje na pole evropské i mezinárodní politiky. V kontextu domácí politiky se postupem času otočil vliv politiky a imigrace. Na počátku zavádění imigrační legislativy to byly dekrety a aktivita vlády, které ovlivňovaly imigranty a celý proces jejich přijímání, který

⁵⁵ European Commission, „Italy“, *Special Eurobarometer 469: Integration of Immigrants in the European Union*. (2017): 1–4. Dostupné na: https://data.europa.eu/euodp/en/data/dataset/S2169_88_2_469_ENG (konzultováno 17. 2. 2020).

⁵⁶ European Commission, „Italy“, 2.

následně ovlivnil i místní populaci. S postupným vzestupem imigračního fenoménu a jeho důležitosti se proces otočil. První skupinou, která ho ovlivňuje, se stala populace volící politiky právě na základě jejich přístupu k imigraci a jejich plánů v otázce migrační legislativy.⁵⁷

V italském kontextu Rafał Dudała rozdělil proces tvorby migrační politiky do několika hlavních období, přičemž v každém z nich označil významný dokument, který byl vydán. První období, které končí s přijetím zákona č. 40/1998, je charakterizováno právě nedostatkem řádných legislativních nařízení, zákonů a restrikcí, které by se týkaly imigrace. Do dalšího období řadí autor roky, kdy počet imigrantů vzrostl zejména v souvislosti s přípravami na rozšíření EU, které nastalo v roce 2004. Politická debata na toto téma vyústila v roce 2002 přijetím zákona č. 189/2002, který modifikoval výše zmíněný zákon z roku 1998 a připravil Itálii na přistěhovalce z nových členských států EU. Od roku 2008 s vydáním zákona č. 125/2008 se italská imigrační legislativa začala vědomě zaměřovat na ilegální imigraci, což způsobilo zpřísnění dále vydaných zákonů, dekretů i nařízení. Boj proti ilegální imigraci zůstal mezi prioritami italské imigrační politiky až do roku 2017, kdy byl vydán velmi restriktivní zákon č. 46/2017.⁵⁸ Rafał Dudała ukončuje svou teorii rokem 2017, nicméně i v následujících letech bylo možné tento trend pozorovat. Následující text je rozdělen do tří období. Reflektuje Dudałovo rozdělení, ale vzhledem k rozsáhlosti informací z let 2008–2017 jsou první dvě období sloučena do jedné podkapitoly *Období 1998–2007*. Práce přidává ještě poslední podkapitolu *Období 2018–2019*, kterému se Dudała již nevěnuje.

⁵⁷ Longo Francesca, „Italian Migration Policy between Perceptions and Practices”, *Contemporary Italian Politics*, (2019): 1–11, <https://doi.org/10.1080/23248823.2019.1677402>.

⁵⁸ Dudała, „Italian migration Policy: Changes and Effects“, 189–92.

3.1 Období 1998–2007

Jak z výše uvedeného vyplývá, rok 1998 zaznamenal v otázce migrace značný legislativní posun. Ještě v rámci prvního funkčního období premiéra Romana Prodiho⁵⁹, který reprezentoval koalici Olivovníku⁶⁰, bylo představeno hned několik zákonů a dekretů. Mezi ty nejvýznamnější se řadí zákon č. 40 z března roku 1998⁶¹ – tzv. zákon *Turco-Napolitano*. Ten je označován za první imigrační zákon v Itálii a reguluje imigraci na dvou úrovních – sociální integrace a vnitřní bezpečnost. V rámci sociální integrace dovoluje přistěhovalcům hledat práci a ustanovuje dlouhodobý pobyt nově zavedenou kartou, která je na dobu neurčitou. O tuto kartu si imigranti mohou zažádat po nejméně pěti letech pobytu na území státu. Dále upravuje a zajišťuje přistěhovalcům i azylantům základní zdravotnickou péči. Z hlediska vnitřní bezpečnosti posiluje kontroly a zpříšňuje podmínky vyhošťování – ilegální imigranti byli po identifikaci zatčeni a eventuálně vyhoštěni s možným zadržením po dobu třiceti dnů. Zákon je rozdělen na nařízení platná pro občany členských států EU a pro občany třetích zemí.⁶² Zákon také upravuje komunální pravomoci – přijímací centra mohla ve spolupráci s dobrovolnickými organizacemi a asociacemi přijmout a ubytovat imigranty a azylanty, kterým se dlouhodobě nedařilo sehnat vlastní nebo pronajímatelné prostory.⁶³

Za dvě funkční období premiéra Massima D'Alema⁶⁴ ze socialistické strany, ani za vlády premiéra Giuliana Amata z koalice Olivovníku – tedy v letech 1998 až 2001⁶⁵ – se v kontextu migrační legislativy velké změny nekonaly. K výraznému posunu nebo restrikcím nedošlo. Markantní transformace proběhla až během funkčních období premiéra Silvia Berlusconiho, předsedy strany Vzhůru Itálie, mezi lety 2001 a 2006.⁶⁶ V rámci tohoto

⁵⁹ Presidenza del Consiglio dei Ministri, „I Governi nelle Legislature”, *Governo Italiano*. Dostupné na: <http://www.governo.it/it/i-governi-dal-1943-ad-oggi/i-governi-nelle-legislature/192> (konzultováno 23. 2. 2020).

⁶⁰ Koalice Olivovníku byla koalice levicových stran.

⁶¹ *Legge 06 Marzo 1998, n. 40, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana*.

⁶² Toto rozdělení platí i u všech následně představených zákonů a legislativních nařízení.

⁶³ *Legge 06 Marzo 1998, n. 40, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana*.

⁶⁴ Presidenza del Consiglio dei Ministri, „I Governi nelle Legislature”.

⁶⁵ *Ibid.*

⁶⁶ *Ibid.*

období vydal také svůj jediný dekret týkající se migrace i nestranický prezident Carlo Azeglio Ciampi – konkrétně dekret č. 334⁶⁷ z roku 2004, ve kterém shrnul a objasnil italskou strategii v rámci migrační politiky. Roku 2002 byl schválen zákon č. 189⁶⁸ – modifikace zákona *Turco-Napolitano* z roku 1998, která vešla do dějin známá jako zákon *Bossi-Fini* a vyvolala velmi kontroverzní debaty.⁶⁹

Zákon č. 189, tzv. *Bossi-Fini*, představil restriktivnější přístup v oblasti migrační politiky. Imigrant na základě tohoto zákona mohl legálně do země vstoupit jen pod podmínkou již zajištěné práce, která by mu opatřila ekonomickou stabilitu, stejně tak povolení k pobytu bylo udělováno jen těm, kteří měli pracovní smlouvu, přičemž se zkrátilo z původních tří let na dva roky. Zároveň se z pěti na šest let prodloužila doba, po které bylo možné zažádat o kartu k dlouhodobému pobytu. Z hlediska bezpečnosti zákon zavedl povinnost digitálních otisků prstů pro všechny, kteří zažádají o povolení k pobytu. Nárok na ochranu pro uprchlíky byl změněn a možnost jejich zadržení vystoupala ze třiceti dní na šedesát. Byly také zpřísněny podmínky pro sloučení rodin a kontroly manželských svazků mezi cizinci a italskými občany. Zároveň byl přijat i kontroverzní zákaz zakotvení na italském území pro lodě přivázející uprchlíky a bylo nařízeno provedení veškeré identifikace a zdravotnické asistence ještě přímo na moři. Pokud by došlo k odmítnutí běženců na základě jejich identifikace, bylo možné je okamžitě poslat zpět. Výše zmíněný zákon dal vzniknout Systému ochrany pro žadatele o azyl a uprchlíky (*Sistema di Protezione per Richiedenti Asilo e Rifugiati*, SPRAR). Tento program byl koordinovaný Ministerstvem vnitra ve spolupráci s Národní asociací italských obcí (*Associazione Nazionale Comuni Italiani*, ANCI) a zajišťoval obcím finanční podporu.⁷⁰ Místní úřady jednotlivých obcí se mohly

⁶⁷ *Decreto del presidente della Repubblica n. 334 del 18 Ottobre 2004*, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana, 25. 2. 2005. Dostupné na:

https://www.gazzettaufficiale.it/atto/serie_generale/caricaDettaglioAtto/originario?atto.dataPubblicazioneGazzetta=2005-02-10&atto.codiceRedazionale=004G0300&elenco30giorni=false (konzultováno 31. 1. 2020).

⁶⁸ *Legge 30 Luglio 2002, n. 189*, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana.

⁶⁹ Immigrazione.biz, „Ricerca la Normativa”, *Il portale di riferimento per gli immigrati in Italia*, 2020. Dostupné na: <http://www.immigrazione.biz/elaboracercanormativa.php> (konzultováno 19. 2. 2020).

⁷⁰ Tento přijímací systém uprchlíků se organizačně lišil od dnešního. Uprchlíci se nejprve dostali do center první pomoci a přijetí (CPSA), z těch byli odesláni do přijímacích center (CDA) a nakonec do přijímacích center pro žadatele o azyl (CARA). Po zažádání o azyl se uprchlíci stali součástí programu SPRAR. Pokud uprchlíci nepožádali o azyl, byli umístěni do center identifikace a vyhoštění (CIE). K tranzicím na nynější systém došlo postupně v letech 2015 a 2018. In: Fabio Colombo, „Il sistema di accoglienza dei migranti in Italia, spiegato per bene“, *Lenius*, 7. 1. 2020. Dostupné na: <https://www.lenius.it/sistema-di-accoglienza-dei-migranti-in-italia/> (konzultováno 9. 3. 2020).

rozhodnout, zda se k programu připojí. Po připojení jim byl poskytnut tříletý rozpočet na navržení projektu ve spolupráci s NGO a neziskovými asociacemi.⁷¹ Po třech letech proběhlo výběrové řízení projektů, které vybralo ten nejvíce odpovídající zadaným podmínkám – stěžejní byla integrace příchozích.⁷²

V letech 2006–2008, kdy vládě podruhé předsedal Romano Prodi⁷³, nebyl vydán žádný nový zákon. Bylo ovšem představeno několik vyhlášek a dekretů, což bylo v porovnání s jeho prvním funkčním obdobím velkou změnou.⁷⁴ Tyto vyhlášky a dekrety však nepředstavovaly výrazný obrat v dosavadním přístupu Itálie k migrantům.

3.2 Období 2008–2017

K jasné změně došlo až během čtvrté Berlusconiho vlády mezi lety 2008 a 2011⁷⁵, kdy byly přijaty čtyři dekrety, jedna vyhláška a v evropském kontextu i Evropský pakt o imigraci a azylu z roku 2008⁷⁶. Nejvýraznějším legislativním krokem v rámci migrační politiky se v tomto období stal tzv. *Pacchetto sicurezza* průběžně schvalovaný v roce 2008 a 2009.⁷⁷ Tento „bezpečnostní balíček“ bylo označení pro přijaté změny v oblasti veřejné bezpečnosti a imigrace. Původně se skládal z jednoho zákonného dekretu, dvou návrhů legislativních dekretů a jednoho návrhu zákona – č. 733-B⁷⁸, který byl následně schválen jako zákon

⁷¹ Legge 30 Luglio 2002, n. 189, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana.

⁷² Colombo Fabio, „Il Sistema di Accoglienza dei Migranti in Italia, Spiegato per Bene“, *Lenius*, 7. 1. 2020. Dostupné na: <https://www.lenius.it/sistema-di-accoglienza-dei-migranti-in-italia/> (konzultováno 15. 2. 2020).

⁷³ Presidenza del Consiglio dei Ministri, „I Governi nelle Legislature“.

⁷⁴ Immigrazione.biz, „Ricerca La Normativa“.

⁷⁵ Presidenza del Consiglio dei Ministri, „I Governi nelle Legislature“.

⁷⁶ *European Pact on Immigration and Asylum*. EUR-Lex: European Union Law, Brussels, 2008. Dostupné na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=LEGISSUM%3Ajl0038> (konzultováno 10. 1. 2020).

⁷⁷ Immigrazione.biz, „Ricerca la Normativa“.

⁷⁸ *Atto Senato n. 733-B*, Senato della Repubblica, 2. 7. 2009. Dostupné na: http://www.senato.it/leg/16/BGT/Schede/Ddliter/testi/33687_testi.htm (konzultováno 31. 1. 2020).

č. 94⁷⁹. Dnes se ve většině případů termínem *Pacchetto sicurezza* odkazuje právě na zmíněný zákon č. 94.⁸⁰

Přijetí bezpečnostního balíčku trvalo dlouho a celý vyvolal řadu debat. Zavedl několik restriktivních opatření.⁸¹ Zdvojnásobil pokutu za ilegální pobývání v zemi – z 5 000 euro se zvedla na 10 000 euro. Stejně tak se značně zpřísnily sankce za ilegální vstup do země. Dále zavedl poplatek ve výši 200 euro, pokud chtěl migrant získat občanství po 6 měsících od svatby s italským občanem, se kterým má děti. V případě bezdětného svazku byla svatba umožněna až po tom, co imigrant setrval na území Itálie více než dva roky, nebo po třech letech v případě, že se manžel/ka nacházel/a v zahraničí. Žádost migrantů o registraci nebo o změnu bydliště byla podmíněna hygienickou kontrolou s přísnými kritérii, která musela být pro kladné vyřízení žádosti splněna; tato podmínka se týkala i případu sestěhování rodin. Žádost o povolení k pobytu z důvodu shledání rodiny nově mělo být vyřízeno do 180 dní od jeho podání. Obdržení karty k dlouhodobému pobytu začalo být na základě tohoto zákona podmíněno složením jazykového testu z italštiny. Pro obdržení víza a povolení k pobytu nebo jeho obnovení byl představen poplatek ve výši 80 až 200 euro. Registrace migranta v systému na základě zavedení tohoto zákona mizela po šesti měsících od propadnutí povolení k pobytu.⁸²

Zákonem č. 94 byl dále kodifikován nový integrační systém cizinců. Ten je podmíněný podepsáním tzv. Integrační dohody, která migranty zároveň zavazuje k souhlasu s kontroverzní Chartou hodnot občanství a integrace (*La Carta dei valori della cittadinanza*

⁷⁹ *Legge 15 Luglio 2009, n. 94*, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana, 8. 8. 2009. Dostupné na: <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2009/07/24/009G0096/sg> (konzultováno 31. 1. 2020).

⁸⁰ Parlamento Italiano, „Temi dell'attività Parlamentare: L'attività parlamentare e di governo in materia di immigrazione nella XVI legislatura“, *Parlamento Italiano*. Dostupné na: <https://leg16.camera.it/561?appro=881> (konzultováno 5. 2. 2020).

⁸¹ Grigion Nicola, „Speciale Pacchetto Sicurezza – La Norma è Legge“, *Progetto Melting Pot Europa*, 2009. Dostupné na: <https://www.meltingpot.org/Speciale-pacchetto-sicurezza-La-norma-e-legge.html#.XlwKJHdFw2w> (konzultováno 9. 3. 2020).

⁸² *Legge 15 Luglio 2009, n. 94*, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana.

*e dell'integrazione*⁸³).⁸⁴ Itálie se po zavedení tohoto systému zařadila mezi země s nejvíce striktními integračními politikami. Migranti, kteří chtějí získat povolení k pobytu, o něj musí nejpozději do 8 dnů od příchodu do země požádat a následně podepsat výše zmíněnou dohodu, čímž se zařadí do kreditového systému integrace. Jednotlivé kredity představují míru úspěšnosti ve třech integračních cílech – znalost italského jazyka, italské občanské kultury a italského života. Přísnost italského systému je dána faktem, že nasbírané kredity lze i ztratit⁸⁵ a žadatel o povolení k pobytu se tak může dostat i do záporných cifer. Integrační dohoda je platná dva roky, s možností prodloužení o jeden další rok v případě, že žadatel dosáhne uspokojujících výsledků.⁸⁶ V případě nesplnění dohody dojde k vyhoštění cizince, přičemž mírnější následky čekají speciální žadatele – uprchlíky s humanitární ochranou nebo imigranty ve sdružených rodinách. Tento kreditový systém je označován za diskriminační vzhledem ke konkrétním možnostem, jakými lze nabít kredity.⁸⁷

Od roku 2011 do roku 2014 za přítomnosti vlád Maria Montiho a Enrica Letty se žádné velké změny v oblasti migrační legislativy nekonaly. Nebyly vydány ani žádné prezidentské

⁸³ Charta není nábožensky neutrální, některé její podmínky jasně ukazují na rozpor s islámem – např. zákaz polygamie nebo neakceptování zakrytého obličej. Ačkoliv byla vytvořena ministerstvem vnitra, bylo by možné ji považovat za neústavní vzhledem k příliš velkému podílu moci danému exekutivní složce (rozpor s článkem 10 Ústavy Italské republiky, který jasně říká, že legální status imigrantů mohou definovat a měnit pouze zákonodárci). In: Cuttitta Paolo, „Mandatory Integration Measure and Differential Inclusion: The Italian Case“, *Journal of International Migration and Integration* 1, no.17(2016): 294–297, <https://doi.org/10.1007/s12134-014-0410-0>.

⁸⁴ *Legge 15 Luglio 2009, n. 94, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana.*

⁸⁵ Nabité kredity mohou být cizincům odebrány v případě zadržení, spáchání zločinu a administrativního či finančního přestupku – počet odebraných kreditů se posuzuje na základě závažnosti situace a pohybuje se od 2 do 25 kreditů. In: Cuttitta Paolo, „Mandatory Integration Measure and Differential Inclusion: The Italian Case“, *Journal of International Migration and Integration* 1, no.17(2016): 293, <https://doi.org/10.1007/s12134-014-0410-0>.

⁸⁶ Výsledky integračního procesu jsou definovány ve třech kategoriích: 1) splnění – 30 a více kreditů a zároveň uspokojivá míra naplnění integračních cílů, 2) prodloužení smlouvy o jeden rok – 1–29 kreditů, nebo 30 a více kreditů, ale zároveň neuspokojivé naplnění integračních cílů, 3) vykázání cizince ze země – 0 a méně kreditů nebo nezajištění řádné školní docházky nezletilého dítěte. In: Cuttitta Paolo, „Mandatory Integration Measure and Differential Inclusion: The Italian Case“, *Journal of International Migration and Integration* 1, no.17(2016): 292–293, <https://doi.org/10.1007/s12134-014-0410-0>.

⁸⁷ Cuttitta Paolo, „Mandatory Integration Measure and Differential Inclusion: The Italian Case“, *Journal of International Migration and Integration* 1, no.17(2016): 289–297, <https://doi.org/10.1007/s12134-014-0410-0>.

dekrety. Patrnější změna přišla až s premiérem Matteem Renziem (2014–2016)⁸⁸, jehož vláda v srpnu 2015 vydala legislativní dekret č. 142⁸⁹, který představil Centra zvláštního přijetí (*Centri di Accoglienza Straordinaria, CAS*). Tento systém byl financovaný Národním fondem pro azylové politiky a služby a mohl být podporován jak ziskovými, tak neziskovými organizacemi. Fond zajišťoval denní příspěvek 35 euro na osobu a podporoval integraci pomocí projektů podobným způsobem jako SPRAR. Dále v březnu roku 2016 představila vláda zákon č. 45⁹⁰, který ustanovil 3. říjen dnem národní památky obětem imigrace, které zahynuli během útěku před válkami a perzekucí ve vlastní zemi.⁹¹

Za vlády Paola Gentiloniho, tedy v letech 2016–2018⁹² byl vydán jeden dekret – zákonný dekret č. 13⁹³, tzv. *Minniti-Orlando*, který vešel v účinnost jako zákon č. 46 v dubnu 2017⁹⁴. *Minniti-Orlando* měl vyřešit přetíženost úřadů, která vznikla především na základě velkého nárůstu žádostí o azyl. Zákon zavedl tři významné změny: představení možnosti dobrovolných prací pro uprchlíky a žadatele o azyl, rozšíření sítě Center pobytu a repatriace (*Centri di Permanenza e Rimpatrio, CPR*) a urychlení uzavření žádostí o azyl. CPR se z tehdejších 5 center navýšila o dalších 20. Rozšířil tak kapacitu, ale i rozpočet určený pro zadržování a repatriaci příchozích osob. Cílem tohoto opatření bylo znásobení vyhoštěných cizinců, kteří v zemi pobývají ilegálně. Urychlení vyřizování žádostí o azyl nově spočívalo ve vyloučení tzv. druhého i třetího stupně. Druhý stupeň spočíval v odvolání k soudci po prvním zamítnutí – tedy v osobním slyšení. Třetí stupeň se zakládal na možnosti odvolat

⁸⁸ Presidenza del Consiglio dei Ministri, „I Governi nelle Legislature“.

⁸⁹ *Decreto Legislativo 18 Agosto 2015, n. 142*, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana, 30. 9. 2015. Dostupné na: <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2015/09/15/15G00158/sg> (konzultováno 12. 2. 2020).

⁹⁰ *Legge 21 Marzo 2016, n. 45*, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana, 16. 4. 2016. Dostupné na: <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2016/04/01/16G00054/sg> (konzultováno 14. 2. 2020).

⁹¹ *Legge 21 Marzo 2016, n. 45*, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana.

⁹² Presidenza del Consiglio dei Ministri, „I Governi nelle Legislature“.

⁹³ *Decreto-Legge 17 Febbraio 2017, n. 13*, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana, 18. 2. 2017. Dostupné na: <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2017/02/17/17G00026/sg> <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2017/02/17/17G00026/sg> (konzultováno 20. 2. 2020).

⁹⁴ *Legge 13 Aprile 2017, n. 46*, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana, 19. 4. 2017. Dostupné na: <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2017/02/17/17G00026/sg> <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2017/02/17/17G00026/sg> (konzultováno 20. 2. 2020).

se k odvolacímu soudu. Nově byly žádosti o azyl posuzovány na základě videí, která byla nahraná v rámci slyšení žadatele s místní teritoriální komisí.⁹⁵

3.3 Období 2018–2019

V letech 2018–2019, během vlády Giuseppe Conteho⁹⁶, byly vydány dva zákonné dekrety č. 53⁹⁷ a č. 113⁹⁸.⁹⁹ Zákonný dekret č. 113, tzv. *Decreto Salvini* z 4. října 2018, který se v prosinci 2018 stal zákonem č. 132¹⁰⁰, má tři stěžejní části: 1) reforma práva na azyl a práva na občanství, 2) veřejná bezpečnost, prevence a boj proti organizovanému zločinu a 3) administrativa a správa majetku, který byl zabavený mafii. Zákon prodlužuje dobu, kterou mohou být lidé drženi v centrech CPR z 90 na 180 dní. Dále ustanovuje dobu 30 dní jako maximální dobu, kterou mohou žadatelé o azyl strávit v tzv. *hotspots* během čekání na identifikaci. Vláda se rozhodla více investovat do vracení lidí zpět do země původu, proto dekret představil posílení fondů zaštiťujících tuto sféru. Změnil se i systém SPRAR, který byl značně omezen pouze na ty, kterým náleží mezinárodní ochrana a na nezletilé bez doprovodu. Zároveň byl přejmenován na Systém záštity pro ty, co obdrželi mezinárodní ochranu, a pro nezletilé bez doprovodu (*Sistema di Protezione per Titolari di Protezione Internazionale e per Minori Stranieri non Accompagnati*, SIPROIMI), přičemž se pozměnil i přijímací systém uprchlíků.¹⁰¹ Zákon zároveň zrušil možnost žadatelů o azyl zaregistrovat

⁹⁵ *Decreto-Legge 17 Febbraio 2017, n. 13*, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana.

⁹⁶ Presidenza del Consiglio dei Ministri, „I Governi nelle Legislature“.

⁹⁷ *Decreto-Legge 14 Giugno 2019, n. 53*, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana, 15. 6. 2019. Dostupné na: <https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:decreto.legge:2019-06-14;53> (konzultováno 3. 3. 2020).

⁹⁸ *Decreto-Legge 4 Ottobre 2018, n. 113*, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana, 5. 10. 2018. Dostupné na: <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2018/10/04/18G00140/SG> (konzultováno 1. 3. 2020).

⁹⁹ Immigrazione.biz, „Ricerca la Normativa“.

¹⁰⁰ *Legge 1 Dicembre 2018, n. 132*, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana, 3. 12. 2018. Dostupné na: <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2018/12/03/18G00161/sg> (konzultováno 1. 3. 2020).

¹⁰¹ Nynější systém, který Itálie aplikuje, prošel změnami v roce 2015, 2017 a 2018. Dnes funguje v rámci dvou hlavních úrovní – prvního přijetí a druhého přijetí. Do prvního se řadí *hotspots* a centra prvního přijetí, do druhého potom SIPROIMI. Za hybrida, který se pohybuje mezi těmito dvěma úrovněmi jsou označována centra zvláštního přijetí (CAS) – ty byly představeny v roce 2015 legislativním dekretem č. 142/2015, přičemž formálně spadají do center prvního přijetí, ale uprchlíci v nich mohou zůstat dlouhodobě, což je řadí do druhého levelu přijímání. V rámci první úrovně dochází k identifikaci uprchlíků, první lékařské pomoci a k podání žádosti o azyl, zde je také možnost žádosti o mezinárodní ochranu. Po podání žádosti jsou uprchlíci přesunuti z *hotspots* (ty jsou v Itálii celkem 4) do center prvního přijetí CAS (teoreticky by se tak mělo stát do 48 hodin). V těchto centrech uprchlíci zůstanou tak dlouho, dokud se jejich žádost nevyřeší. Na území Itálie jich je celkem 12 (ke květnu 2019) a jsou rozděleny do 7 regionů. Ti uprchlíci, kteří nepožádají o azyl ani o mezinárodní

se do programu SIPROIMI a získat trvalý pobyt. Byly také představeny přísnější administrativní podmínky pro získání italského občanství. Jednalo se o zvýšení poplatku za žádost o občanství z 200 na 250 euro a prodloužení čekací doby pro jeho udělení na 48 měsíců. Zákon představil i možnost mimořádných případů pro jeho odebrání do tří let od obdržení. Lidé usilující o občanství, kteří nepodepsali tzv. Integroční dohodu nebo nemají dlouhodobý pobyt ve státech EU, musí dodat potvrzenou kvalifikaci z některých italských institucí či univerzit. V bezpečnostní oblasti dekret policii povolil v místech s více než 100 000 obyvateli použití zbraní vydávajících elektrické impulsy. V rámci boje proti mafii byla posílena výměna informací mezi jednotlivými zainteresovanými složkami.¹⁰²

Zákonný dekret č. 53 z roku 2019, tzv. *Decreto Sicurezza bis*, se zaměřuje především na boj s ilegální imigrací. Přenesl do kompetence ministerstva vnitra a ministerstva rozvoje rozhodování o uzavření přístupu do italských teritoriálních vod. Mnohonásobně zvýšil pokutu pro kapitána lodí, která překročí tento zákaz na sumu od 150 000 do 1 milionu euro a zavedl i okamžitou konfiskaci plavidla jako preventivní opatření proti lodím NGO porušujícím toto nařízení. Dále bylo určeno vyšší finanční ohodnocení pro sbory bojující s ilegální imigrací.¹⁰³

V rámci postupného vývoje italské migrační legislativy od roku 1998 do roku 2019 je patrný stále restriktivnější přístup v oblasti imigrační politiky. Z teoretického hlediska je zařazení jednotlivých nařízeních velmi podobné, avšak určité změny lze i přesto pozorovat. Se zpřísněním jednotlivých představených nařízeních se italský přístup změnil z institucionálního na realistický – tato změna může být pozorovaná již s prvním restriktivním zákonem schváleným za vlády Silvia Berlusconiho v roce 2002. Realistický přístup zůstal ve výše představených zákonech až do roku 2019. Během jedenácti

ochranu jsou přesunuti do center pobytu a repatriace (CPR), která v roce 2017 nahradila dřívější CIE. I těch je na území 7. K SIPROIMI se mohou dnes přidat jen ti uprchlíci, kterým byl azyl již uznán. CAS byly ustanoveny z kapacitních důvodů v roce 2015 (legislativní dekret č. 142/2015), dnes se jedná o nejvíce využívaný způsob přijímání migrantů (až 75 %), který funguje na podobné bázi jako SIPROIMI, včetně financování z národních fondů. CAS praktikují jak kolektivní přijímání, tak rozšířené jednotlivé přijímání migrantů. In: Fabio Colombo, „Il sistema di accoglienza dei migranti in Italia, spiegato per bene“, *Lenius*, 7. 1. 2020. Dostupné na: <https://www.lenius.it/sistema-di-accoglienza-dei-migranti-in-italia/> (konzultováno 9. 3. 2020).

¹⁰² *Legge 1 Dicembre 2018, n. 132, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana.*

¹⁰³ *Decreto-Legge 14 Giugno 2019, n. 53, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana.*

zkoumaných let byly aplikovány především dvě ze čtyř forem migračních kontrol. Explicitní vnější kontroly určující např. podmínky ke vstupu do země a k povolení k pobytu byly představeny ve všech zákonech a dekretech výše zmíněných. Na explicitní vnitřní kontroly, které vyrovnávají nedokonalosti explicitních vnějších kontrol a zabývají se zejména bojem s ilegální imigrací se vláda začala výrazněji soustředit také se zákonem *Bossi-Fini*, tedy od roku 2002.

4 Integrační politika města Riace

Riace je italské město v regionu Kalábrie, které v druhé polovině 20. století, jako mnoho dalších italských měst, začalo čelit čím dál vyšší depopulaci – depopulační trend lze pozorovat na grafu v Příloze č. 5. Za emigrační vlnou stály především ekonomické důvody, tlak mafie a znatelný nedostatek terciárního sektoru.¹⁰⁴ Velký mezník přišel na konci 90. let minulého století, kdy konkrétně 1. července 1998 došlo k vylodění 200 kurdevských uprchlíků v regionu Kalábrie, konkrétně v přístavu *Riace Marina*, tedy jen několik málo kilometrů od samotného města. Ti se ve městě usídlili, přičemž začali přicházet další a další. Město se tak pro část migrantů stalo novým domovem, pro část z nich uvítacím místem, kde se jen na určitou dobu zastavili. V každém případě se ale od roku 1998 muselo město ve větším měřítku začít potýkat s imigrací, a začalo proto vyvíjet svůj způsob integrace nově příchozích.¹⁰⁵

Integrační politika města Riace se stala populárnější zejména v letech 2010 a 2016, kdy tehdejší starosta obdržel dvě ocenění – nejprve byl vyhlášen třetí v soutěži o nejlepšího starostu světa za jeho zásluhy týkající se právě zavedených integračních praktik¹⁰⁶ a následně ho časopis *Fortune* zařadil mezi 50 nejvlivnějších lidí světa.¹⁰⁷ Negativní slávu mu poté přinesl rok 2018, kdy byl celý integrační systém města na základě spuštění soudního procesu *Xenia* velmi medializován. Praktiky města Riace v sobě skrývají bohatou historii ovlivněnou nejen imigračními vlnami, ale hlavně italskou legislativou, která se v průběhu let neustále vyvíjela a více zaměřovala na regulaci imigrace. Tato kapitola pomocí mezinárodního kontextu přibližuje podmínky a důvody vzniku integrační politiky v Riace a postupně popisuje i jednotlivé praktiky, které jsou městem využívány. Kapitola zmiňuje také

¹⁰⁴ Li Destri Nicosia Giulia, „Hosting Spatial Justice: Riace Model and Rhetorics of Recognition”, *City, Territory and Architecture* 6, no. 1 (2019), 4, <https://doi.org/10.1186/s40410-019-0107-y>.

¹⁰⁵ Testa Natascia, „Riace: Il Paese Dell'accoglienza”, *Il Colibrì*, 3. 10. 2018. Dostupné na: <http://colibrimagazine.it/sociale-e-servizi/immigrazione/riace-paese-dellaccoglienza/> (konzultováno 15. 2. 2020).

¹⁰⁶ Maciel Adriana, „Domenico Lucano, Mayor of Riace, Italy”, *City Mayors*, 11. 6. 2010. Dostupné na: <http://www.citymayors.com/mayors/riace-mayor-lucano.html> (konzultováno 15. 2. 2020).

¹⁰⁷ Belanger Lydia, „World's Greatest Leaders”, *Fortune*, 2016. Dostupné na: <https://fortune.com/worlds-greatest-leaders/2016/domenico-lucano/> (konzultováno 13. 3. 2020).

problémy, se kterými se Riace muselo a musí od roku 1998 potýkat, včetně soudního řízení *Domenica Lucana* z roku 2018.

Z hlediska komunální politiky je třeba brát v potaz pravomoci jednotlivých obcí, které se postupem času s novými zákony měnily. V rámci integračních projektů, které byly pro jednotlivé obce klíčové, se velmi zapojil terciární sektor. Z pohledu realizace integrace se začala ve větší míře projevovat lokální politika, která se v jednotlivých regionech Itálie na základě výzkumu ANCI z roku 2002 velmi lišila. Práva obcí v počátcích integračních snah Riace byla ošetřována zejména zákony č. 40/1998 a č. 328/2000¹⁰⁸. *Turco-Napolitano* (1998) zavedl Sociální fond pro migrační politiky a ustanovil tak první regionální administrativu, která měla za účel dotovat realizované programy. Stále se ale soustředil jen na pravomoci nově dané do rukou regionů. Jednotlivé obce tak získaly snazší komunikační kanál, ale pořád zůstávaly regionálním vládám podřízeny a musely se řídit obecnými migračními politikami.¹⁰⁹ Zákon č. 328/2000 dal jednotlivým obcím legislativně-organizační moc pro individuální rozhodování v rámci integračních a imigračních politik obcí.¹¹⁰ Dotace a finanční podporu začal v roce 2002 se schválením zákona *Bossi-Fini* zastávat systém SPRAR, čímž došlo k udržení určitého vlivu na straně regionů, ale i k posílení úlohy státu a národních orgánů.¹¹¹

4.1 Historický kontext integrační politiky Riace

Samotnému zrodu integrace imigrantů v Riace předcházela vlna kurdských uprchlíků z Turecka a Iráku přicházejících do země na konci 90. let minulého století. S příjezdy Kurdů se italská vláda potýkala zejména v letech 1997 a 1998. Tato vlna migrace vyvolala neklid v celé Evropě – zejména v Německu a Rakousku – a strach z možné následné nekontrolovatelné vlny ilegální imigrace. Italská vláda zaujala pod nátlakem katolických charitativních organizací otevřený přístup pro jejich přijetí, přičemž tehdejší ministr vnitra

¹⁰⁸ Legge 08 Novembre 2000, n. 328, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana, 28. 11. 2000. Dostupné na: <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2000/11/13/000G0369/sg> (konzultováno 29. 1. 2020).

¹⁰⁹ Colloca Carlo, „Cittadinanze sospese: Per una sociologia del welfare multiculturale in Toscana“, 139–140.

¹¹⁰ Ibid., 21–23.

¹¹¹ Ibid., 141.

Giorgio Napolitano potvrdil jasnou perzekuci Kurdů v regionech Turecka a Iráku, která byla dle Danielle Mitterrand¹¹² důsledkem evropských politik přijatých po první světové válce.¹¹³

Vyhrocená situace měla své důsledky i na poli mezinárodních vztahů, kde vyvolala spor mezi Německem a Itálií. Tehdejší italský premiér Massimo D'Alema se stav rozhodl řešit návštěvou kancléře Gerharda Schrödera v Bonnu na podzim roku 1998.¹¹⁴ Tam měli vyřešit napjatou situaci ve spojení se zatčeným vůdcem Strany kurdských pracujících Abdullahem Ocalanem v Římě a neshodu ohledně jeho vyhoštění, která nastala v mezinárodních vztazích s Tureckem.¹¹⁵ Itálie se tak nacházela ve složité situaci jak na mezinárodní úrovni, tak v domácí politice, kde musela čelit vlnám přicházejících Kurdů.

Osud Kurdů zasáhl i nejdůležitější osobnost v kontextu integrační politiky města Riace – Domenica Lucana, který se stal na přelomu století velkým zastáncem kurdských práv. O společenskou situaci v Riace se Lucano zajímal sice ještě před vyloděním Kurdů, nicméně tato událost byla spouštěčem pro jeho rozsáhlejší snahy.¹¹⁶ Domenico Lucano, který se narodil 31. května 1958 v Kalábrii ve městě Melito di Porto Salvo, byl starostou města Riace zvolen poprvé v roce 2004. Předtím, než započal kariéru v komunální politice, se projevoval jako politický aktivista. Jeho úspěch byl dán především jeho přístupem, který podporoval tradiční historickou identitu města a samotné obyvatelé podporoval v jejím následování.¹¹⁷

Pro realistický pohled na integraci v Riace je stěžejní si uvědomit počáteční zvýhodňující faktory, které město mělo a kterých plně využilo. Mezi tyto faktory patří mimo jiné fakt,

¹¹² Mitterrand Danielle, „Europe and the Kurds”, *International Spectator* 34, no. 1 (1999), 23, <https://doi.org/10.1080/03932729908456844>.

¹¹³ Tagliabue John, „More Kurds Reach Italy; Northern Europe Upset”, *The New York Times*, 2. 1. 1998. Dostupné na: <https://www.nytimes.com/1998/01/02/world/more-kurds-reach-italy-northern-europe-upset.html> (konzultováno 9. 3. 2020).

¹¹⁴ Eggleston Roland, „Turkey: Italy's D'Alema Will Pressure Bonn On Ocalan”, *Radio Free Europe*, 9. 11. 1998. Dostupné na: <https://www.rferl.org/a/1090045.html> (konzultováno 9. 3. 2020).

¹¹⁵ Traynor Ian, „Italy 'May Expel Kurd Leader'”, *The Guardian*, 28. 11. 1998. Dostupné na: <https://www.theguardian.com/world/1998/nov/28/kurds.iantraynor> (konzultováno 9. 3. 2020).

¹¹⁶ Rinaldis Antonio, *Riace, Il Paese dell'Accoglienza: Un Modello Alternativo di Integrazione*, Reggio Emilia: Imprimatur, 2016, 30–35.

¹¹⁷ Driel a Verkuyten, „Local Identity and the Reception of Refugees: The Example of Riace“, 9–10.

že město v 90. letech, kdy proces začal, čelilo značné depopulaci. Lidé, kteří ve městě zůstali, začali přicházející cizince vnímat jako příležitost, nikoliv hrozbu. Dalším důležitým faktorem bylo nastavení společnosti ve městě, která se vyznačovala vzájemnou důvěrou, otevřeností a ochotou pomáhat. Tyto aspekty mohou být dány historicky, pokud se bude zohledňovat fakt, že Riace čelilo nejen dlouhodobé emigraci, ale setkávalo se i s imigrací. Společnost vykazující emigrační tendence má statisticky větší sklon k pochopení situace, ve které se imigranti nebo uprchlíci nacházejí, a proto je obecně i větší šance, že tyto společnosti budou otevřenější.¹¹⁸

Mezi nepopiratelný faktor patří také geografická poloha města. Přístav *Riace Marina* je od města vzdálen pouhých 7 kilometrů. Uprchlíci tak nemusí podstupovat dlouhou cestu, aby se do Riace dostali. Pokud dojde k jejich vylodění na Sicílii, Riace je pořád, jakožto součást regionu Kalábrie, mnohem snazší dosáhnout, než kdyby město leželo například v severních italských oblastech. V tomto kontextu je ale nutné podotknout odlišný přístup obyvatel města Riace a obyvatel přístavu. Lidé z přístavu – majitelé hotelů a jejich zaměstnanci – kvůli zvýšenému počtu přijíždějících uprchlíků přicházeli o profit.¹¹⁹ Úsilí vložené do procesu integrace bylo často, dle názorů některých obyvatel, na úkor rozvoje přístavu v oblasti letního turismu.¹²⁰ I přes tento rozpor dalo ale migrantům spojení a využití plného potenciálu výše zmíněných faktorů možnost se začlenit. Detailní informace o migrantech a jejich původu poskytuje Příloha č. 6.

4.2 Vývoj integrační politiky Riace

Prvním předpokladem, který integrační proces v Riace odlišuje od ostatních italských měst, je fakt, že Riace přichozím imigrantům a uprchlíkům poskytlo nevyužívané domy. Jednalo se o fenomén znovu obydlení historického centra a opuštěných domů, které ve městě zbyly po emigraci většiny obyvatel. Opuštěné pomalu chátrající stavby jim byly poskytnuty na základě souhlasů jejich majitelů¹²¹ a po dohodě symbolického nájmu placeného ze strany

¹¹⁸ Driel a Verkuyten, „Local Identity and the Reception of Refugees: The Example of Riace“, 1–4.

¹¹⁹ Zde je možné pozorovat rozpor, který je často patrný v rozvinutějších společnostech. Mario Ricca dává za příklad některé regiony severní Itálie, kde se integrační proces nedaří rozvinout.

¹²⁰ Ricca Mario, *Riace, il futuro è presente*. Bari: Edizioni Dedalo srl, 2010, 49–51.

¹²¹ Po emigraci jednotlivých obyvatel jejich domy prodány nebyly. Některé připadly do majetku města, ale většina z nich zůstala původním majitelům, protože sehnat kupce ve vymírajícím městě bylo takřka

asociací operujících v Riace.¹²² To, že město bylo v případě majetku schopno dohledat tehdejší majitele a spojit se s nimi, je jen jedním z několika důkazů toho, jak silná a vzájemně blízká komunita v Riace byla.¹²³ Ubytování migrantů přímo ve městě mezi místními obyvateli znamenalo jejich stýkání a komunikaci s Italy, a to na denní bázi, což značně napomohlo začlenění nově příchozích do tamní společnosti a všedního života.

Dalším předpokladem pro integraci přistěhovalců a uprchlíků typickou pro Riace je vytvoření pracovních míst a nabídnutí možnosti školní docházky pro jejich děti. Do školy se děti mohly zařadit bezproblémově, ale vše se odvíjelo od jazykové bariéry. Příliv nových žáků zachránil některé školy v regionu od zavření pro nedostatek studentů. Pracovní místa byla potom vytvořena na základě schválených projektů jednotlivých asociací a agentur pracujících pro imigranty i uprchlíky.¹²⁴ Klíčovou roli zde tedy již hrála politika, kdy konkrétní projekty byly vykomunikovány na základě dialogu agentur a asociací s komunálními politiky v Riace. Hlavním principem, který se ukázal být velmi účinný, byla společná práce místních obyvatel spolu s příchozími cizinci, která prohloubila vzájemnou interakci. Projekty, které byly pod záštitou SPRAR, se vztahovaly pouze na uprchlíky, žadatele o azyl a azylanty. Projekty jednotlivých neziskových nevládních organizací potom mohly zaměstnat i regulérní imigranty.¹²⁵

Za velmi podstatný se dá považovat i celkově pozitivní přístup k příchozím jako k osobám, které mohou komunitu obohatit. I na základě tohoto faktu byly vymyšleny výše zmíněné projekty. Obyvatelé Riace svůj přístup považovali za přirozené pokračování toho, co vždy dělali jejich předci a své chování nepokládají za výjimečné.¹²⁶ Migrantů většinou disponovali znalostí manuálních prací, proto byla většina projektů vytvořena na základě výměny a kombinace jednotlivých postupů a praktik v řemeslech – ať se jednalo o práci se dřevem,

nemožné. Jednotlivé domy tak léta chátraly bez toho, aniž by se o ně kdokoliv staral. Majitelům tak nedělalo problém ponechat je imigrantům, aby měly nějaké využití. In: RaiPlay, „Che tempo che fa: Domenico Lucano – 21/10/2018“, *Rai3*, 21. 10. 2018. Dostupné na: <https://www.raiplay.it/video/2018/10/Domenico-Lucano---21102018-15e60b2e-586b-4425-ac77-0f34bd385866.html> (konzultováno 3. 3. 2020).

¹²² Rinaldis Antonio, *Riace, Il Paese dell'Accoglienza: Un Modello Alternativo di Integrazione*, 131.

¹²³ *Ibid.*, 101–103.

¹²⁴ *Ibid.*, 55–59.

¹²⁵ Ricca Mario, *Riace, il futuro è presente*, 72–75.

¹²⁶ Driel a Verkuyten, „Local Identity and the Reception of Refugees: The Example of Riace“, 7.

nebo o šití oděvů, práci se sklem apod. Byly vytvořeny dílny, ve kterých začaly vznikat zcela originální výrobky spojující evropský a neevropský styl. Během spolupráce migrantů a Italů docházelo nejen k osobnímu poznání, ale velmi často i k výuce jazyka při práci a běžné denní komunikaci.

Jiný způsob, jakým se cizinci zařadili do pracovního procesu, byla práce pro město. Vzhledem k tomu, že město potřebovalo nespočet oprav, naskytla se pro migranty další příležitost se zapojit. Fakt, že pomáhali městu, měl pozitivní vliv na jejich vnímání místními a opět umožňoval poměrně snadný kontakt s obyvateli Riace.¹²⁷ V listopadu 2010 došlo na návrh Domenica Lucana lokální administrativou v Riace ke schválení zdroje vody jako veřejného statku, který je bez ekonomického významu. Legislativně byla tato změna provedena skrze články 31 a 114 zákona č. 267/2000.¹²⁸ Tato úprava finančně pomohla jak obyvatelům Riace, tak integrujícím se cizincům.

Pro aplikaci integrační politiky byla velmi důležitá spolupráce obce s různými asociacemi a neziskovými organizacemi, které proces přijímání imigrantů a uprchlíků podporovaly. Nejvýznamnější asociace, která se na celém procesu integrace podílela od samého počátku, je *L'associazione Città Futura – Giuseppe Puglisi*¹²⁹. Ta byla založena v roce 1999 s cílem změnit Riace ve město s otevřenou náručí – v kontextu migrace. Zaměřuje se na lokální kulturu, přičemž výrazně bojuje proti kapitalismu a konzumerismu. Právě tato asociace stojí za většinou projektů¹³⁰, které byly v Riace zrealizovány a vytvořily nová pracovní místa pro příchozí imigranty i uprchlíky.¹³¹ Mezi projekty organizované touto asociací patří například výroba keramiky, zpracovávání a barvení lnu, nebo třídění odpadu za pomoci oslů¹³². Asociace zároveň dávala každému možnost prostřednictvím sbírek přispět

¹²⁷ Rinaldis, *Riace, Il Paese dell'Accoglienza: Un Modello Alternativo di Integrazione*, 55–61.

¹²⁸ *Deliberazione del Consiglio Comunale: Modifica ed Integrazione dello Statuto Comunale – Definizione dei Servizi Pubblici Comunali Privi di Rilevanza Economica*, Comune Riace.

¹²⁹ Asociace nese jméno Giuseppe Puglisiho, což byl italský kněz původem z Palerma. V roce 1993 se stal farářem čtvrti Brancaccio, nechvalně známé části Palerma, která byla sídlem sicilské mafie. Farář byl za svoji snahu zastavit začleňování zejména mladých lidí do mafiánských kruhů a otevřenému boji proti mafii, který hlásal i ve svých projevech, v září 1993 zavražděn. In: Associazione Città Futura Giuseppe Puglisi, Oficiální stránka asociace. Dostupné na: <https://www.riacecittafutura.org/> (konzultováno 9. 3. 2020).

¹³⁰ K březnu 2020 se jich na jejich webových stránkách objevuje 16.

¹³¹ Associazione Città Futura Giuseppe Puglisi, „Riace Città Futura“. Dostupné na: <https://www.riacecittafutura.org/> (konzultováno 9. 3. 2020).

¹³² Zvířata v tomto případě slouží jako pomocná fyzická síla, která odpadky nosí, přičemž lidé chodí městem a sbírají je. Tento nápad se rozšířil i do dalších měst na jihu Itálie. Jižní region země je na tom ve sféře třídění

libovolnou částkou na projekty i celý koncept.¹³³ Další velmi důležitou asociací, která Riace podpořila ve všech projektech, byla síť solidárních obcí zkráceně nazývaná *Recosol*, která v Riace operovala od roku 2004 do roku 2018.¹³⁴

Co se týče financí, fondy systému SPRAR a fond CAS spolu s ministerstvem vnitra finančně podporovaly jednotlivá města, která se rozhodla pro přijetí uprchlíků. Konkrétně do roku 2018 činil tento příspěvek 35 euro na osobu a den. Tento systém byl nejen pro Riace, ale i pro další města poměrně klíčový (nutno dodat, že příspěvek se v různých regionech lišil) vzhledem k tomu, že dával příchozím možnost se začlenit do společnosti a jejich příjezd jim značně ulehčoval. Problém, na který však Riace narazilo, bylo stále častější zpoždování těchto příspěvků, a nakonec zastavení přístupu Riace k těmto fondům. V době zpoždování se starosta Domenico Lucano spolu s dalšími pracovníky úřadu rozhodli uprchlíky nenechat na peníze čekat. V Riace tak vznikla unikátní měna fungující jako náhrada za příspěvky, které z fondů ještě nedorazily. Integrující se cizinci se tak okamžitě, jakmile měli na tento příspěvek nárok, mohli začlenit do každodenního života ve městě. Fakt, že mohli chodit nakupovat a obstarávat ostatní věci, jim napomohl v integraci. Tento způsob řešení měl ve větším měřítku pozitivní vliv i na psychiku uprchlíků, kteří se nemuseli společnosti z důvodu nedostatku financí stranit. Měna samotná byl jen obyčejný potištěný kus papíru, který Lucano sám pojmenoval tzv. solidární měnou. Jednotlivé bankovky hodnotou korespondovaly s eury. Celý systém byl založený především na důvěře komunity, kdy obchody a všechny ostatní instituce byly ochotné tuto měnu přijímat. Ve chvíli, kdy příspěvky z fondů dorazily, bylo možné tzv. solidární bankovky vyměnit za eurové. Domenico Lucano hovoří o tomto experimentu s vyzdvihnutím faktu, že nejenom pomohl integraci příchozích, ale navíc zabránil případné korupci a manipulaci s penězi určenými

odpadu velmi špatně – udává se cifra 18 %, která zobrazuje míru třídění. In: RaiPlay, „Che tempo che fa: Domenico Lucano – 21/10/2018“, *Rai3*, 21. 10. 2018. Dostupné na: <https://www.raipaly.it/video/2018/10/Domenico-Lucano---21102018-15e60b2e-586b-4425-ac77-0f34bd385866.html> (konzultováno 3. 3. 2020).

¹³³ Associazione Città Futura Giuseppe Puglisi, „Progetti“. Dostupné na: <https://www.riaccittafutura.org/progetti/> (konzultováno 9. 3. 2020).

¹³⁴ Rete dei Comuni Solidali, „Recosol: Comuni Della Terra per Il Mondo“. Dostupné na: <https://comunisolidali.org/> (konzultováno 23. 3. 2020).

uprchlíkům a vnesl tak do celého systému transparentnost. Tento experiment byl však po nějaké době zastaven ministerstvem vnitra.¹³⁵

Riace však přes veškerou snahu čelilo řadě problémů. Od počátků aplikace integrační politiky vždy hlásalo nepodmínečnou a nekončící otevřenou náruč pro všechny, kteří to potřebují. Problém nicméně nastal v říjnu 2014, kdy ve městě samotném již pro přistěhovalce a uprchlíky nebylo místo a museli být ubytováni v hotelu Stella Marina v nedalekém *Riace Marina*. Tato komplikace byla pro představitele města a integračního procesu velkým problémem, jelikož proces integrace podle vzoru Riace nebylo možné provádět z prostředí hotelu. Řešení však bylo pouze dočasné a hned, jak se ve městě uzpůsobily k žití další domy a uvolnilo místo, imigranti a uprchlíci byli přesunuti tam. V občanské rovině díky dobré úrovni integrace ve městě problémy nejsou. Přestože samozřejmě ne každý obyvatel Riace s místní politikou souhlasí a podporuje ji, ve městě nevznikají ghetta a nedochází tam k násilnostem ani z jedné strany. Naopak lze pozorovat bezproblémové fungování denního života.¹³⁶

Dalším problémem, se kterým se město dodnes potýká, jsou finance. K roku 2016 mělo Riace dluh, který šel ke 3 milionům euro, a pro stálou bilanci potřebovalo dalších 500 milionů euro.¹³⁷ S řešením finančních potíží městu pomáhají jednotlivé organizace a asociace, které vybírají příspěvky. Na jaře 2019 byla založena i konkrétní sbírka přímo pro Riace s názvem *È stato il vento*¹³⁸, kterou uspořádala stejnojmenná organizace zaštiťující nejrůznější aktivity a akce na pomoc a podporu integrace, která v Riace probíhá. Z finančních důvodů a kvůli narůstajícímu turismu, který integrační politika přinesla, obec v létě roku 2018 zavedla městskou daň z pobytu uplatňovanou pro všechny příchozí návštěvníky. Výtěžek z těchto příjmů je používán k městské údržbě a vylepšení úrovně města a jeho služeb.¹³⁹ Finanční problém se ale i tak v roce 2018 prohloubil natolik, že se starosta Lucano rozhodl pro protestní hladovku. Protestoval proti zpoždění příspěvků

¹³⁵ Rinaldis, *Riace, Il Paese dell'Accoglienza: Un Modello Alternativo di Integrazione*, 89–92.

¹³⁶ *Ibid.*, 141–142.

¹³⁷ *Ibid.*, 132–133.

¹³⁸ „La Fondazione È Stato Il Vento“, Oficiální stránka nadace. Dostupné na: <https://estatoilvento.it/#home> (konzultováno 9. 3. 2020).

¹³⁹ *Deliberazione del Consiglio Comunale: Istituzione Imposta di Soggiorno e Approvazione del Relativo Regolamento*, Comune Riace.

z fondů SPRAR a CAS, kterému město čelilo již od roku 2016, dále vyřazení ze seznamu pro obdržení příspěvků SPRAR na období červenec–prosinec 2017 a následného nezařazení města mezi organizace, které měly být financovány v prvním semestru roku 2018. Projekty byly po kontrolách shledány jako bezproblémové. Vládní kroky byly obhájeny údajně nevyhovujícími integračními praktikami města Riace. V rámci protestní hladovky Domenico Lucano zmínil cca 650 000 euro, na které Riace čeká, a které jsou zásadní pro 165 žadatelů o azyl a azylantů a 80 v rámci projektů pracujících operátorů, kteří bez zmíněné částky skončí na ulici a přijdou o práci.¹⁴⁰ K protestujícímu Lucanovi se jako velký podporovatel starosty připojil i Mario Oliverio, prezident regionu Kalábrie, který odmítal připustit, že by integrace v Riace měla skončit.¹⁴¹

Integrační politika, která dala v Riace vzniknout bezpečnému prostředí pro imigranty i uprchlíky, není natolik jedinečná, aby se nedala aplikovat i jinde. Zároveň je důležité zmínit, že díky příchozím migrantům a probuzení tamní kultury a společenského života se pozitivně změnil i depopulační trend, což je možné vidět v Příloze č. 7. Klíčová je pro celý tento proces otevřenost komunity a možnosti, se kterými do procesu vstupovala – tedy především ubytovací kapacity. Ze sociálního hlediska byla strategie integrace velmi promyšlená, ovšem z právního a legislativního hlediska s postupným schvalováním nových zákonů později narazila na problémy.

¹⁴⁰ Candito Alessia, „Il Sindaco Di Riace: ‘Per Salvare Il Nostro Paese Faccio Lo Sciopero Della Fame’”, *La Repubblica*, 2. 8. 2018. Dostupné na: https://www.repubblica.it/cronaca/2018/08/02/news/_per_salvare_riace_faccio_lo_sciopero_della_fame_-203220988/ (konzultováno 20. 3. 2020).

¹⁴¹ „Ingustizie Contro Riace’ Sciopero della Fame di Lucano”, *Corriere Della Calabria*, 2. 8. 2018. Dostupné na: <https://www.corrieredellacalabria.it/regione/reggio-calabria/item/151980-ingiustizie-contro-riace-sciopero-della-fame-di-lucano/> (konzultováno 20. 3. 2020).

5 Střet národní migrační legislativy a integrační politiky města Riace

Postupně se vyvíjející migrační legislativa ovlivnila životy nejen příchozích imigrantů a uprchlíků, ale také těch cizinců, co v zemi již pobývali. Za sebou aplikovaná restriktivní nařízení týkající se uprchlíků a přistěhovalců značně zkomplikovala v zemi již probíhající integrační politiku. Jedním z těchto případů byl i případ integračního procesu v Riace, kde se mnoho imigrantů a uprchlíků na základě vydaných zákonů a dekretů ocitlo na hraně zákona, spousta z nich dokonce ve skupině ilegálních imigrantů. Klíčová otázka v rámci tohoto střetu je, jakým přístupem se k němu postavili nejen migranti, ale i jednotlivé osoby a úředníci, kteří měli integrační politiku na starosti. Jaký byl tedy přístup lidí odpovědných za integrační proces probíhající v Riace a do jakých konkrétních střetů se dostala komunální politika Riace snažící se zajistit integraci příchozích s legislativními nařízeními ústřední vlády?

5.1 Vývoj integrace v Riace v kontextu postupné změny italské migrační legislativy

Integrační politika města Riace je formována od roku 1998. Během let se nadále vyvíjela, až dala za vznik určitému vzoru, podle kterého se nyní město Riace řídí v případech přijímání imigrantů i uprchlíků a jejich začleňování. Na jedné straně tak stojí komunální úroveň a snaha přicházejících osoby plně integrovat, na straně druhé však celostátní politika s jinými migračními cíli¹⁴². Jak ukázala kapitola 3 *Národní migrační legislativa*, postupem času se italské vládní priority pozměnily a migrační politika se stala více restriktivní. Vzhledem k tomu, že azylové, imigrační a integrační politiky na sebe navazují a velmi úzce se ovlivňují, měla činnost vlády od roku 1998 v tomto směru velký dopad i na snahu města Riace o začlenění migrantů do italské společnosti.

¹⁴² Zde jsou brány v potaz cíle jak imigrační, integrační, tak azylové politiky.

Vezmeme-li nejprve v potaz období 1998–2002, kdy byl v roce 1998 vydán zákon *Turco-Napolitano* – mnohými považován za první imigrační zákon v Itálii – a zároveň započalo vytváření integrační politiky v Riace, došlo na obou stranách k velkým změnám. Vzhledem k potřebám Riace daný zákon nepřímo podpořil pokračování integračních snah ve městě. Zajištění základní zdravotnické péče pro regulérní přistěhovalce i azylanty a povolení pro hledání práce byly jedním ze zásadních aspektů, které celý proces značně usnadňovaly. I karta pro dlouhodobý pobyt, která byla na celostátní úrovni zavedena na dobu neurčitou, byla pro imigranty motivující. Klíčová byla i část zákona, která dovolovala komunálním správám ve výjimečných situacích rozhodovat samostatně na základě vlastního uvážení.¹⁴³ Zavedení této národní legislativy tak bylo pro integrační politiku města Riace bezproblémové a během prvních čtyř let k zásadním střetům a nesrovnalostem nedošlo. Riace mělo možnost po získání souhlasu majitelů nemovitostí ve městě imigranty i uprchlíky ubytovat, a na základě jednotlivých projektů jim poskytnout práci, což bylo zcela v souladu s daným zákonem.¹⁴⁴

V dalším období mezi lety 2002–2009 došlo ze strany italské vlády k výraznému zpřísnění imigrační, azylové a integrační politiky. S vydáním zákona *Bossi-Fini* v roce 2002 byla integrační politika města Riace již v plné praxi. Nutno podotknout, že ne všechna nově zavedená nařízení se Riace přímo dotkla. Jakkoliv s výraznými restrikcemi mohli obyvatelé a zástupci Riace nesouhlasit, přímým způsobem jejich integrační politiku zasáhly jen některé z nich. Bylo to prodloužení doby pro možnost zažádat o kartu k dlouhodobému pobytu na šest let a zkrácení povolení k pobytu ze tří na dva roky, a to pod podmínkou, že žadatel má platnou pracovní smlouvu. Tato nařízení zkomplikovala integraci v Riace zejména v pracovní sféře. Příchozí museli mít pracovní smlouvu i v době skončení jejich povolení k pobytu, což mělo za následek určitý tlak na organizace a asociace spolupracující se zastupiteli Riace, kteří měli na starost pracovní projekty. Projekty musely být naplánovány tak, aby korespondovaly s ukončením povolení k pobytu jednotlivých lidí, kteří se do nich zapojili. Cílem bylo, aby se předešlo tomu, že cizinci v procesu integrace spadnou do právní skupiny ilegálních imigrantů, ve které by jim hrozily peněžní sankce

¹⁴³ Legge 06 Marzo 1998, n. 40, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana.

¹⁴⁴ Rinaldis, *Riace, Il Paese dell'Accoglienza: Un Modello Alternativo di Integrazione*.

a vyhoštění ze země.¹⁴⁵ Kontrola ověřováním totožnosti cizinců v digitální databázi s otisky prstů celou situaci ještě zkomplikovala.

Důležitým opatřením, které mělo na integrační politiku také negativní vliv, bylo zavedení přísnějších podmínek pro sloučení rodin. Ty komplikovaly integraci jednotlivců a zhoršovaly jejich psychický stav.¹⁴⁶ Další restriktivní nařízení byla vydána především v oblasti imigračních politik a ovlivňovala tak integraci v zemi nepřímo – do země bylo legálně vpuštěno méně lidí, integrace se proto v menší míře mohla zdát snazší. Nicméně vzhledem k ostatním nařízením tomu tak určitě nebylo. V následujících sedmi letech se pozice Riace a snaha o integraci ve městě na základě legislativy zkomplikovala. Stále nebyla nemožná, avšak její průběh zcela v souladu s novými opatřeními byl značně ztížený.

V roce 2009 měl vládou představený *Pacchetto sicurezza* značně demotivující dopad na vůli a snahu migrantů se do společnosti integrovat.¹⁴⁷ Do přicházející komunity přinesl i strach z trestů a pokut za nesplnění podmínek nebo za ilegální imigraci, které byly nastaveny velmi striktně. Uvedená nařízení měla Itálii doslova „ochránit“ před imigranty i uprchlíky. V kontextu integrační politiky města Riace, fungující tou dobou již jedenáctým rokem, bylo obtížné splnit podmínku jazykového testu pro obdržení karty k dlouhodobému pobytu. Ačkoliv ve městě výuka italštiny probíhala a komunikace mezi občany a migranty fungovala, jazykový test se ukázal být problémem. Důležité je brát v potaz i místní dialekt, který je zejména v jižní Itálii velmi odlišný od úřední italštiny. Proto se tento test ukázal být problémový i pro leckteré rodilé mluvčí. Také zavedené podmínky pro sloučení rodiny se v jistých případech ukázalo být složité splnit. Velký tlak potom na příchozí uvaloval nový kreditový systém, do kterého se zapojili po podepsání tzv. Integrační dohody, která jisté skupiny obyvatel zvýhodňuje. Je důležité podotknout, že psychický stav migrantů – míra stresu a strachu – značně ovlivňuje jejich schopnost a ochotu se do nové společnosti bezproblémově začlenit.¹⁴⁸

¹⁴⁵ Ibid.

¹⁴⁶ Legge 30 Luglio 2002, n. 189, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana.

¹⁴⁷ Grigion Nicola, „Speciale Pacchetto Sicurezza – La Norma è Legge“, *Progetto Melting Pot Europa*, 2009. Dostupné na: <https://www.meltingpot.org/Speciale-pacchetto-sicurezza-La-norma-e-legge.html#.XlwKJHdFw2w> (konzultováno 9. 3. 2020).

¹⁴⁸ Legge 15 Luglio 2009, n. 94, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana.

Poplatky a velmi krátké pevně dané lhůty stanovené zákony z let 2002 i 2009 měly za následek, že se mnoho imigrantů, uprchlíků i azylantů začlenilo do skupiny ilegálních přistěhovalců. To uvalilo v kontextu integrační politiky v Riace velkou zodpovědnost na zástupce města, od roku 2004 především na starostu Domenica Lucana. Vzhledem k časem vytvořené komunitě a k tomu, jak celé město fungovalo a jak se navzájem ovlivňovalo, neznamenal status ilegálního přistěhovalce pro integrované imigranty žádnou změnu. V praxi se politika a průběh procesu integrace nezměnily. Změnil se ale legislativní rámec, ve kterém musel starosta operovat a za jehož provádění nesl zodpovědnost.¹⁴⁹ Proto již v období od roku 2002, ale s znatelně více od roku 2009, bylo stále složitější prosazovat zavedenou integrační politiku Riace. Samotný princip začleňování migrantů takovým problémem nebyl, problémem se stala nařízení omezující délku jejich pobytu, slučování jejich rodin a stanovující pokuty za nedodržování přísných pravidel. V praxi tak nebyly problematické jen jazykové testy, ale například i hygienické kontroly nově zavedené v roce 2009. Ty v případě slučování rodin nebo změny bydliště vyvíjely na samotné Riace tlak, protože hygienické podmínky, které zákon stanovoval, byly velmi striktní.

Opatření přijata se zákonným dekretem *Minniti-Orlando*¹⁵⁰ v roce 2017 se přímo dotkla každodenního života v Riace a sám Domenico Lucano označil tento legislativní krok pro strategii města za obzvláště problémový.¹⁵¹ Nařízení, která urychlila proces žádostí o azyl, také mnohokrát znásobila jejich odmítnutí. To bylo z důvodu znemožnění odvolání se k odvolacímu soudu a omezení celého procesu na záznam ze slyšení bez osobní přítomnosti žadatele. Řada uprchlíků, kteří již byli zapojeni do integračních programů v Riace, se tak ocitla v situaci bez východiska – jejich žádost byla odmítnuta a oni museli odejít. Ostatní nařízení ustanovená tímto dekretem se integračního procesu v Riace přímo nedotkla, nicméně ovlivnila atmosféru v tamní komunitě, která s novými pravidly silně nesouhlasila.

Veřejností kritizovaný dekret z roku 2018, tzv. *Decreto Salvini*, sice zavedl řadu restriktivních nařízení a přísných podmínek pro migranty, nicméně v principu základní

¹⁴⁹ Rinaldis, *Riace, Il Paese dell'Accoglienza: Un Modello Alternativo di Integrazione*.

¹⁵⁰ *Decreto-Legge 17 Febbraio 2017, n. 13*, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana.

¹⁵¹ La7 Attualità, „L'intervista Integrale di Corrado Formigli a Mimmo Lucano”, *Youtube*, 19. 5. 2019. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=pTH-jIdp8A0> (konzultováno 15. 3. 2020).

rámec integrační politiky města přímo neohrozil. Ovlivnil však proces integrace v Riace nepřímo. Zaprvé legálně do země vpustil méně imigrantů i uprchlíků, a zadruhé pro ty, co v zemi již pobývali, ustanovil přísné podmínky pro další setrvání. Prodloužení možné doby zadržení uprchlíků v Centrech pobytu a repatriace (CPR) a svolení používání elektrických impulsů policejními sbory byla velmi kontroverzní nařízení a přívrženci humanitárního přístupu k migraci včetně Domenica Lucana s nimi silně nesouhlasili, nicméně na život v Riace přímý vliv neměla. Na Riace však mělo dopad nařízení ohledně zpřísnění podmínek pro udělení občanství a zvýšení poplatku při žádosti o něj na 250 euro, dále také zrušení možnosti žádosti o trvalý pobyt pro žadatele o azyl a omezení doby, kterou je možné strávit v tzv. *hotspotu* na 30 dní. Dekret se tedy zaměřil především na opatření v rámci imigrační a azylové politiky, které však do určité míry zasáhly také integrační politiky, především omezením počtu imigrantů a uprchlíků přicházejících a zůstávajících na italském území legálně.¹⁵² Je ovšem důležité uvážit, že od podzimu 2018, konkrétně od 2. října, tedy ještě před vydáním dekretu, byl starosta Lucano obviněn policií a zatčený.¹⁵³ Proto se velká část pozornosti obyvatel Riace obrátila právě k této události, a nově vydaný dekret veřejně nekomentovala.

Poslední legislativní nařízení zmíněné v předchozích kapitolách je dekret z roku 2019 – *Decreto sicurezza bis*. Jeho pozornost ubírající se k boji s ilegální imigrací měla za následek jen nepřímé dopady na vývoj integračního procesu v Riace. Zaprvé do města kvůli zákazu vstupu do italských teritoriálních vod přicházelo méně lidí, a zadruhé vzhledem k větším kontrolám ilegálních imigrantů čelilo město i většímu riziku ve sféře ilegální imigrace¹⁵⁴. V přímé linii to ale denní chod města neovlivnilo.¹⁵⁵

V souvislosti legislativního rámce a integrační politiky města Riace je důležité si uvědomit, že zásadní vládní kroky, které proces v Riace ovlivnily, se děly v počáteční fázi, kdy proces neměl zcela jasně danou strategii. Nařízení přijatá v rámci migračního balíčku v roce 2009 přímo ovlivnila integrační politiku města a zasáhla rozvinutí projektů a fungování města,

¹⁵² *Decreto-Legge 4 Ottobre 2018, n. 113, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana.*

¹⁵³ Redazione ANSA, „Arrestato a Riace Mimmo Lucano, Il Sindaco Ribelle. ‘Combinava Matrimoni per Migranti’”, *ANSA.It*, 2. 10. 2018. Dostupné na: http://www.ansa.it/calabria/notizie/2018/10/02/sindaco-di-riace-arrestato-da-gdf_2f9837c5-d269-4461-b064-95ff0d682c8b.html (konzultováno 9. 3. 2020).

¹⁵⁴ S přísnějšími podmínkami se více rozvinula ilegální cesta do země.

¹⁵⁵ *Decreto-Legge 14 Giugno 2019, n. 53, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana.*

kdy zpřísněným podmínkám musel být život v Riace podvolen. Tato nařízení měla tak vliv nejen na migranty jako jednotlivce, ale velmi ovlivnila i Italy pracující v této sféře a negativně zasáhla jejich integrační strategie. Opatření přijatá po roce 2009, jakkoliv byla restriktivní a neshodovala se s tím, co lidé z Riace zastávali, ovlivnila situaci ve městě převážně nepřímým způsobem, protože omezila vstup imigrantů i uprchlíků na italské území. Přímý vliv na průběh integrace v Riace měla tato nařízení v kontextu jednotlivců, kteří se nově ocitli ve skupině ilegálních imigrantů, generalizovat se však tento dopad nedá.

5.2 Změny a dopady systémů SPRAR, SIPROIMI a CAS na integrační politiku Riace

Systémy SPRAR, SIPROIMI a CAS ovlivnily a v jistých případech i prohloubily spolupráci komunálních politik s národní vládou. V praxi měly ambice usnadnit systém integrace v jednotlivých částech Itálie zejména díky finanční podpoře, kterou mohly jednotlivé obce ze systémů čerpat. Proto i pro Riace byly tyto systémy důležité a ovlivnily projekty a proces integrace odehrávající se ve městě. Jednotlivé obce včetně Riace a ministerstvo vnitra přímo spojuje systém SIPROMI, který s platností *Decreto Salvini* nahradil v roce 2018¹⁵⁶ systém SPRAR z roku 2002¹⁵⁷.

Program SPRAR zajišťoval ve spolupráci s ANCI a jednotlivými obcemi integraci do lokálních komunit ve sférách školství, práce, kultury a socializace – což byly podmínky uznání jednotlivých projektů. V obydlích, která zajistila obce, mohli uprchlíci a žadatelé o azyl, později azylanti díky příspěvkům SPRAR zůstat až jeden rok. Sociální integrace byla podpořena výukou italského jazyka, zajištěním práce, kulturními a sportovními akcemi nebo legislativní podporou. SPRAR tak k roku 2018 pomocí svých projektů zaměstnával 13 958 lidí poskytujících tyto služby – především Italů.¹⁵⁸ Do programu se zapojilo i Riace. SPRAR a projekty vytvořené ve spolupráci s NGO a dalšími asociacemi byly naprosto stěžejní částí integrační politiky Riace z hlediska financování a personálních potřeb. Na území města bylo

¹⁵⁶ *Decreto-Legge 4 Ottobre 2018, n. 113, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana.*

¹⁵⁷ *Legge 30 Luglio 2002, n. 189, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana.*

¹⁵⁸ Colombo Fabio, „Il Sistema di Accoglienza dei Migranti in Italia, Spiegato per Bene”, *Lenius*, 7. 1. 2020. Dostupné na: <https://www.lenius.it/sistema-di-accoglienza-dei-migranti-in-italia/> (konzultováno 15. 2. 2020).

uvedeno v praxi několik projektů, které uprchlíkům, žadatelům o azyl a azylantům pomohly začlenit se do tamní společnosti – jednalo se jak o jazykové kurzy, tak o vytvoření pracovních míst.¹⁵⁹ Riace tuto možnost využilo a v kombinaci s jedinečnými předpoklady tak pro příchozí vytvořilo bezpečné a přijatelné prostředí.

S přechodem programu SPRAR na program SIPROIMI v roce 2018 došlo k nemalým změnám, které ovlivnily integraci v obcích a městech včetně Riace. Prakticky byly znemožněny veškeré služby (financované z fondů SIPROIMI a CAS) ulehčující integraci pro ty, kterým nebyl přiznán azyl. Velkým problémem pro Riace bylo zejména snížení denních dávek v rámci zapojení do CAS, které se z 35 euro na osobu a den snížily na 21 euro. Pro Riace to znamenalo zejména nutnost omezit projekty. Na základě *Decreto sicurezza* z roku 2018 upravujícího podmínky pro fungování SIPROIMI a CAS bylo v rámci jejich projektů anulováno více než 5 000 pracovních míst.¹⁶⁰ Mezi ty, kteří byli těmito dekrety postiženi, spadali i lidé pracující na území Riace a pro projekty na jeho území vytvářené. Vzhledem k finančním problémům, se kterými se Riace dlouhodobě potýká, se toto snížení ukázalo být jako velký problém, proto se ještě zintenzivnily peněžní sbírky pro Riace a dobrovolnické akce, které integrační politiku Riace podporovaly.¹⁶¹

5.3 Střet se zákonem

Veřejnosti nejznámějším střetem italské migrační legislativy a integrační politiky města Riace se stalo obvinění a následné zatčení starosty Domenica Lucana v říjnu roku 2018. Tento akt vyvolal velmi kontroverzní debaty a integraci praktikovanou v Riace medializoval. Sám Domenico Lucano proti němu vznesená obvinění odmítl, nicméně

¹⁵⁹ Rinaldis, *Riace, Il Paese dell'Accoglienza: Un Modello Alternativo di Integrazione*, 104–108.

¹⁶⁰ Nardinocchi Chiara, „Decreto Sicurezza, Così Il ‘Prima Gli Italiani’ Ha Bruciato Più Di 5 mila Posti Di Lavoro”, *La Repubblica*, 17. 12. 2019. Dostupné na: <https://video.repubblica.it/cronaca/decreto-sicurezza-cosi-il-prima-gli-italiani-ha-bruciato-piu-di-5mila-posti-di-lavoro/350434/351010?ref=RHPPLF-BH-I243928391-C4-P9-S1.4-T1&fbclid=IwAR1BBYU117dNSIbKQy2Ic4Mid4xLyyCUxdSYQeSaJHCMS5EUdL7YaBvneQ8> (konzultováno 4. 2. 2020).

¹⁶¹ Associazione Città Futura Giuseppe Puglisi, „Aiutare Riace”. Dostupné na: <https://www.riaccittafutura.org/category/aiutare-riace/> (konzultováno 20. 2. 2020).

v rozhovoru, který vyšel v knize Antonia Rinaldis¹⁶² řekl: „Pro mě nejprve přijde Robel¹⁶³, až potom přijdou doklady a dokumenty. Z tohoto úhlu pohledu dělám věci, které jsou mimo zákon, dříve nebo později mě zatknou, dělám věci na hranici legislativy. Opak toho, co po mně chtějí.“¹⁶⁴

V Itálii v roce 2018 kolovaly navíc už poměrně dlouhou dobu pochybnosti o legitimitě NGO a o profitech schovaných za přijímáním uprchlíků. Migrace se začala čím dál častěji spojovat slovem byznys. To stejné se stalo i v souvislosti se zatčením Domenica Lucana, u kterého byl předpokládán vedlejší profit z integrační politiky.¹⁶⁵ K zatčení starosty Riace došlo 2. října 2018. Byl obviněn z podpory ilegální imigrace a ze zneužití pravomocí k organizaci nezákonného sběru odpadu. V obvinění z favorizování ilegální imigrace byly definovány dvě trestné skutkové podstaty – zprostředkování svateb mezi Italy a migranty, a vystavování dokumentů těm migrantům, kteří je již neměli obdržet¹⁶⁶. Mělo tedy dojít k porušení zákona *Bossi-Fini* z roku 2002.¹⁶⁷ Případ dostal název *Xenia* a byl zpracováván státním zastupitelstvím Locri v regionu Kalábrie. V průběhu vyšetřování byla vznesena další obvinění týkající se například korupce a manipulování s fondy. V rámci nezákonného sběru odpadků se jednalo o dvě kooperativní sociální soukromé společnosti vzniklé v Riace, kterým starosta svěřil odpovědnost sběru odpadků, čímž tak vytvořil nová pracovní místa

¹⁶² Rinaldis, *Riace, Il Paese dell'Accoglienza: Un Modello Alternativo di Integrazione*.

¹⁶³ Pozn. překladu: Robel je migrant žijící v Riace, na kterém Domenico Lucano názorně ukazuje své principy přijímání jednotlivých příchozích.

¹⁶⁴ Rinaldis, *Riace, Il Paese dell'Accoglienza: Un Modello Alternativo di Integrazione*, 94.

¹⁶⁵ La7 Attualità, „Propaganda Live – Roberto Saviano Spiega l'arresto Di Mimmo Lucano“, *Youtube*, 8. 10. 2018. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=Yp8a0NuQWE4> (konzultováno 15. 3. 2020).

¹⁶⁶ Jednalo se o dva případy dvou žen. Jedna z nich byla matka 4měsíčního dítěte, kdy dítě potřebovalo lékařskou péči, která mu ale nemohla být poskytnuta bez příslušných dokumentů. Žena stále čekala na potvrzení, nicméně starosta Riace jí občanský průkaz vydal. Ohrazuje se právem na lékařskou péči zakořeněným v italské ústavě. V druhém případě se jednalo o případ Becky Moses z Nigérie. Poté, co obdržela již druhé zamítnutí povolení k pobytu, byla nucena systém Riace opustit. Domenico Lucano jí vydal občanský průkaz bez toho, aniž by zkontroloval její dokumenty. Po tom, co nedobrovolně odešla z Riace, našla své místo v ghettu (centru pro migranty) San Ferdinando-Rosarno, které je známé pro své velmi nedůstojné podmínky pro žití. 27. ledna 2018 byla Becky nalezena mrtvá potom, co vzplál její nový dům, který byl improvizovaně vyroben převážně z plastu. Vedle jejího těla byl nalezen občanský průkaz vystavený a podepsaný Domenicem Lucanem. In: „L'orgoglio di Lucano: „Ho commesso reati? Rifarei tutto““, *Corriere della Calabria*, 6. 1. 2020. Dostupné na: <https://www.corrieredellacalabria.it/regione/item/219034-orgoglio-lucano-rifarei-tutti-i-reati-che-mi-vengono-contestati/> (konzultováno 6. 4. 2020).

¹⁶⁷ Redazione ANSA, „Arrestato a Riace Mimmo Lucano, Il Sindaco Ribelle. ‘Combinava Matrimoni per Migranti’“, *ANSA.It*, 2. 10. 2018. Dostupné na: http://www.ansa.it/calabria/notizie/2018/10/02/sindaco-di-riace-arrestato-da-gdf_2f9837c5-d269-4461-b064-95ff0d682c8b.html (konzultováno 9. 3. 2020).

pro migranty i obyvatele Riace. Tímto aktem však podle soudů a státních zástupců došlo ke zneužití pravomocí a porušení norem¹⁶⁸, které zakazují přímé zadávání zakázek v tomto sektoru a vyžadují výběrové řízení.¹⁶⁹

Proti obvinění se začaly hned v říjnu 2018 ozývat protesty nejen ze strany obyvatel Riace, kteří Domenico Lucana bezmezně podporovali¹⁷⁰, ale také například od spisovatele Roberta Saviana. Ten apeloval na státní systém, konkrétně na tehdejšího ministra vnitra Mattea Salviniho a jeho přístup k migračním politikám.¹⁷¹ Podpora přišla i ze strany UNHCR, která vyjádřila svou víru v rychlé vyjasnění situace.¹⁷² 16. října 2018, po tom, co bylo Dominicu Lucanovi zrušeno domácí vězení, soud rozhodl o jeho zákazu pobytu v Riace. Město tak musel hned 17. října 2018 opustit, což bylo vzhledem k jeho plánům velkou komplikací. Lucano byl připravený začít integrační politiku plánovat bez fondů ministerstva vnitra a vrátit se k praktikám, které fungovaly na úplném počátku, nicméně nic z toho v tu dobu nemohl realizovat. Zákaz vstupu do Riace považoval za absurdní a nesmyslný.¹⁷³ Do odvolání tohoto zákazu pobýval jen několik kilometrů od Riace ve městě Caulonia.

¹⁶⁸ V tomto obvinění se jednalo o přednostní svěření tříděného sběru odpadu dvěma soukromým firmám založeným v Riace, které zaměstnávali jak Italy, tak migranty. Částečně se v rámci této spolupráce jednalo i o sběr odpadu pomocí oslů zmíněný výše – v historickém centru města bylo z důvodu terénu nemožné používat pro tuto práci auta, proto se rozhodlo pro použití těchto tažných zvířat. Výdělky těchto společností, které byly částečně věnovány i migrantům, částečně na podporu integrační politiky ve městě a jeho prosperity, byly označeny za neprávne rozdělené. Celé obvinění bylo velkou řadou veřejných osob považováno za absurdní vzhledem k problémům a zažitým praktikám, které v regionu Kalábrie pro sběr a zpracování odpadu jsou. In: La7 Attualità, „L'intervista integrale di Corrado Formigli a Mimmo Lucano“, *Youtube*, 19. 5. 2019. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=pTH-jIdp8A0&t=3s> (konzultováno 6. 4. 2020).

¹⁶⁹ Candito Alessia, „Riace, Il Sindaco Lucano Arrestato per Favoreggiamento dell'immigrazione Clandestina“, *La Repubblica*, 2. 10. 2018. Dostupné na: https://www.repubblica.it/cronaca/2018/10/02/news/immigrazione_arrestato_il_sindaco_di_riace-207913366/ (konzultováno 9. 3. 2020).

¹⁷⁰ Rai Play, „Puntata Del 02/10/2018“, *Rai3*, 2. 10. 2018. Dostupné na: <https://www.raiplay.it/video/2018/09/cartabianca-45f6c1a7-f511-4f0f-9b35-9d16180fe76c.html> (konzultováno 21. 3. 2020).

¹⁷¹ Fanpage.it, „Riace, Roberto Saviano: 'Il Disegno Di Salvini Si Sta Compiendo, è Passo Verso Regime Autoritario'“, *Youtube*, 2. 10. 2018. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=REFGkDGLyZU> (konzultováno 4. 3. 2020).

¹⁷² „UNHCR: Apprensione per l'arresto Del Sindaco Di Riace Mimmo Lucano“, *UNHCR*, 3. 10. 2018. Dostupné na: <https://www.unhcr.it/news/unhcr-apprensione-larresto-del-sindaco-riace-mimmo-lucano.html> (konzultováno 15. 3. 2020).

¹⁷³ Caccia Fabrizio, „Revocati i Domiciliari a Mimmo Lucano: Divieto Di Dimora a Riace“, *Corriere Della Sera*, 16. 10. 2018. Dostupné na: https://www.corriere.it/cronache/18_ottobre_16/revocati-domiciliari-mimmo-lucano-divieto-dimora-riace-992795a4-d17b-11e8-81a5-27b20bf95b8c.shtml (konzultováno 13. 3. 2020).

Domenico Lucano byl také zbaven funkce starosty, kterou po něm na základě článku 20 obecní ústavy¹⁷⁴ do následujících voleb převzal místostarosta Giuseppe Gervasi. Rozhodnutí o zrušení jeho exilu padlo 5. září 2019, kdy se do Riace vrátil.¹⁷⁵ Proces *Xenia* nicméně do konce roku 2019 nebyl uzavřen a vyšetřování pokračuje, finální rozsudek nebyl vynesen. Bývalý starosta města považuje přes veškeré události své chování, ač mohlo být na hraně zákona nebo ho překračovat nějaký zákon, za správné a lidské. „*Udělal bych to znovu.*“ řekl Lucano odvolávající se na 10. článek¹⁷⁶ italské ústavy.¹⁷⁷ V dopise zveřejněném v roce 2018 obviněný jasně vyzdvihuje principy, kterými se řídí. Zároveň i přes problémy, které mu jeho kariéra přinesla, zdůrazňuje, že nelituje jediného podniknutého kroku. „...*Věřím, že přijde den, kdy na světě bude více respektu k lidským právům, více míru než válek, více rovnosti, více svobody než barbarství.... Přeji vám, abyste měli odvahu zůstat sami a smělost zůstat spolu, jsou to stejné ideály...*“¹⁷⁸ Domenico Lucano se stal symbolem integračního procesu, který v Riace proběhl a mnohými je označován za nejdůležitější článek aplikace jednotlivých částí integrační politiky.

5.4 Integrační politika Riace bez Domenica Lucana?

Se zatčením Domenica Lucana a jeho odvoláním z pozice starosty došlo k zastavení velké části projektů, především těch, které byly schválené a financované ministerstvem vnitra.

¹⁷⁴ *Statuto Comunale*, Comune Riace.

¹⁷⁵ Candito Alessia, „Mimmo Lucano torna a Riace e abbraccia il padre malato dopo la revoca del divieto di dimora“, *La Repubblica*, 5. 9. 2020. Dostupné na: https://www.repubblica.it/cronaca/2019/09/05/news/riace_lucano_revocato_divieto_dimora-235257129/ (konzultováno 13. 3. 2020).

¹⁷⁶ Článek 10. italské ústavy mimo jiné stanovuje právo cizince na azyl na území Italské republiky v případě, že se mu v jeho zemi nedostává demokratické svobody. In: *Costituzione della Repubblica Italiana*, Senato della Repubblica, 2012. Dostupné na: <https://www.senato.it/documenti/repository/istituzione/costituzione.pdf> (konzultováno 30. 4. 2020).

¹⁷⁷ „Lucano Indagato (Anche) per Il Rilascio di Documenti a Una Donna Eritrea e a Suo Figlio“, *Corriere Della Calabria*, 27. 12. 2019. Dostupné na: <https://www.corrieredellacalabria.it/regione/reggio-calabria/item/217999-lucano-indagato-anche-per-il-rilascio-di-documenti-a-una-donna-eritrea-e-a-suo-figlio/> (konzultováno 7. 3. 2020).

¹⁷⁸ Paleologo Vassallo Fulvio, „La Solidarietà Non Si Arresta. Una Lettera Da Mimmo Lucano“, *Associazione Diritti e Frontiere – ADIF*, 29. 12. 2019. Dostupné na: <https://www.a-dif.org/2019/12/29/la-solidarieta-non-si-arresta-una-lettera-da-mimmo-lucano/> (konzultováno 27. 3. 2020).

Tato skutečnost měla za následek přesun soběstačných imigrantů a azylantů do jiných částí Itálie nebo například do Francie. Někteří z nich se poté do Riace vrátili, nicméně situace, která ve městě panovala kolem roku 2015 – tedy že poměr migrantů a Italů ve městě byl zhruba 1:1 – se již nezopakovala a migrantů bylo v Riace k roku 2019 výrazně méně. Chiara Sasso, ředitelka projektu *È stato il vento*¹⁷⁹, označila zatčení starosty a zrušení projektů za velké trauma, se kterým se Riace muselo vypořádat. Zastavení peněz z fondů na druhou stranu povzbudilo aktivity ostatních organizací a asociací, které se snažily integrační proces ve městě opět plně obnovit. Aktivovala se tak mezinárodní síť dobrovolníků a spolupracovníků, kteří Riace podporují. Dalo by se tak tvrdit, že Riace se vrátilo k podobné strategii, kterou praktikovalo na úplném začátku svého vývoje – nezávislé na vládních příspěvcích.¹⁸⁰

I přes ztrátu mandátu byl Domenico Lucano odhodlaný pokračovat v podpoře integrace jako dobrovolník a městu pomoci, jak bude v jeho silách.¹⁸¹ Jeho odhodlanost ovlivnila i komunální volby, které se v Riace konaly v létě 2019. Strana Domenica Lucana *Il Cielo Sopra Riace* vyslala kandidátku Marii Caterinu Spano', která s 29,01 %¹⁸² hlasů utrpěla porážku. Vítězným kandidátem a starostou se stal s 41,89 %¹⁸³ Antonio Trifoli za stranu *Riace Riansce*, která se těšila podpoře proti-imigrantské Ligy Severu. Nový starosta Trifoli sice v roce 1999 pomohl Lucanovi a zapojil se i do zakládání a prvotních aktivit asociace *Associazione Città Futura Giuseppe Puglisi*, nicméně jeho obecný postoj nyní sympatizuje s myšlenkami Ligy Severu, kterou i sám volil v Evropských volbách v květnu 2019.¹⁸⁴

¹⁷⁹ „La Fondazione È Stato Il Vento“, Oficiální stránka nadace. Dostupné na: <https://estatoilvento.it/#home> (konzultováno 9. 3. 2020).

¹⁸⁰ Di Cesare Valentina, „È Stato Il Vento“: Come Si Rilancia Il Modello Riace Inventato Da Mimmo Lucano“, *La Voce Di New York*, 18. 11. 2019. Dostupné na: <https://www.lavocedinewyork.com/news/primopiano/2019/11/18/e-stato-il-vento-come-si-rilancia-il-modello-riace-inventato-da-mimmo-lucano/> (konzultováno 21. 3. 2020).

¹⁸¹ Candito Alessia, „Lucano: ‘Continuerò a Dare Aiuto a Chi Ha Bisogno’ – VIDEO“, *Corriere Della Calabria*, 8. 9. 2019. Dostupné na: <https://www.corrieredellacalabria.it/regione/reggio-calabria/item/200937-lucano-continuerò-a-dare-aiuto-a-chi-ha-bisogno/> (konzultováno 20. 3. 2020).

¹⁸² Ministero dell'Interno, „Archivio Storico delle Elezioni“, *Dipartimento per gli Affari Interni e Territoriali*, 26. 5. 2019. Dostupné na: https://www.corriere.it/elezioni-2019/risultati-comunali/riace_080064.shtml (konzultováno 21. 3. 2020).

¹⁸³ Ibid.

¹⁸⁴ La7 Attualità, „La Lega Vince a Riace“, *Youtube*, 2. 6. 2019. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=uOP8jJMH4Yw> (konzultováno 21. 3. 2020).

Tento překvapující výsledek by mohl být vysvětlen nejistotou a pochybnostmi, které přineslo vyšetřování Lucana. Svou roli mohl hrát také fakt, že případ *Xenia* nebyl dosud uzavřen, tudíž obyvatelé Riace, kteří o Lucanovi začali pochybovat, zatím nedostali jasnou odpověď. V důsledku zrušení projektů a postoje nově zvoleného starosty se tak situace ve městě změnila a podpora integrační politiky klesla. Antonio Trifoli se v rozhovoru uskutečněném po volbách vyjádřil, že je ochotný pokračovat v přijímání migrantů a chce zachovat systém integrace zavedený v Riace, nicméně za nově ustanovených podmínek. Nový starosta úzce spolupracuje a komunikuje především se státní administrativou a rozhodl se více zaměřit na italské obyvatele města, kteří v politice města byli podle jeho názoru upozadováni.¹⁸⁵ Tento fakt by mohl být jedním z hlavních motivací překvapivých volebních výsledků. Ve stínech událostí roku 2018 – eskalace finančních problémů města, zatčení Domenica Lucana – se část místních obyvatel mohla z určitého úhlu pohledu vůči migrantům ve větší míře uzavřít a zvolit proto Antonia Trifoliho, který sice v začátcích integračním politikám pomáhal, ale nyní vidí priority města jinde.

5.5 Klíčové dopady italské migrační politiky na Riace

Tato kapitola ukázala konfrontaci italské migrační legislativy s atypickou integrační politikou Riace. Specifickému vývoji a přístupu italského státu k imigraci a integraci imigrantů a uprchlíků odpovídala i postupně přijímaná legislativa, která byla vzhledem ke stoupajícím hodnotám migračního salda aplikována se zpožděním. Následkem byla potřeba vlády začít tento fenomén co nejrychleji kontrolovat, čemuž měla pomoci striktní nařízení. Jejich zpřísnování lze v zemi pozorovat zejména po roce 2000.

Integrační politika Riace vychází ze specifických předpokladů města. Od roku 1998 prošla vývojem, během kterého se musela přizpůsobovat nově vznikajícím opatřením vlády v oblasti imigrační, azylové a integrační politiky. Migrační legislativa přijatá v letech 1998–2019 měla na integrační politiku Riace pozitivní i negativní dopady. V rámci tohoto

¹⁸⁵ La7 Attualità, „Riace, Nuovo Sindaco Leghista e Mimmo Lucano Sconfitto”, *Youtube*, 6. 6. 2019. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=sOS-rHVHF84> (konzultováno 6. 4. 2020).

výzkumu lze pozorovat rozpor centrum versus periferie¹⁸⁶ a národní jednání versus komunální praxe. Tyto spory se začaly ve větší míře projevovat zejména po roce 2000, kdy se směřování národní migrační politiky a integračních cílů Riace začaly značně rozdělovat.

Zpřísnění migrační politiky státu v letech 2002 a 2009 změnilo a ovlivnilo integrační praxi v Riace, ačkoliv ne všechna nová nařízení se jí dotkla přímo. Zákon *Bossi-Fini* (2002) zavedl systém SPRAR, který se vzhledem ke zprostředkovávání projektů stal pro celý proces velmi důležitým. Jakkoliv tento zákon díky nové formě financování usnadnil integrační proces v kontextu celé komunity, pro jednotlivce představil několik nových pravidel, která jim život v zemi zkomplikovala. Bylo to například prodloužení nutné doby setrvání v zemi před možnou žádostí o trvalý pobyt z pěti na šest let, navíc s podmínkou pracovní smlouvy. Přísná opatření v rámci imigrační politiky byla lidmi v Riace vnímána negativně, avšak přímo na integraci ve městě nepůsobila. Ke stejnému efektu došlo i po přijetí *Pacchetto sicurezza* (2009), kdy byly navýšeny poplatky pro imigranty a azylanty v případě žádosti o kartu k dlouhodobému pobytu a jejího obnovení, zavedení vysokých sankcí v případě překročení některých ze striktních nařízení apod. Ani v tomto případě však nařízení negativně působící na jednotlivce samotnou praxi integrační politiky Riace přímo nezasáhla. Co situaci ve městě ale ovlivnilo, byl nově zavedený kreditový systém a podmínka jazykového testu pro schválení dlouhodobého pobytu. Integrační praxe se po zavedení těchto podmínek musela upravit, aby migrantům nadále co nejvíce napomáhala v jejich cíli se plně začlenit, což bylo v určitých situacích problematické.

Pozitivní dopad na finanční podporu integrace potom přinesl legislativní dekret č. 142 (2015), který zavedl fond v rámci CAS. Riace a ostatním zainteresované obce tak získaly možnost zapojit se do dalšího systému, v jehož rámci bylo možné uvést v praxi nové financované projekty, v kterých se mohly angažovat i nevládní a neziskové organizace. Tento fond zavedl i denní příspěvek 35 euro na osobu spadající do těchto center. Finanční podpora migrantů se v kontextu Riace ale změnila se schválením *Decreto Salvini* (2018), který změnil systém SPRAR na systém SIPROIMI a upravil podmínky pro účast

¹⁸⁶ Toto štěpení bylo definováno již v průběhu 60. let v rámci politologické teorie a plně představeno v roce 1967 dílem *Cleavage Structures, Party Systems, and Voter Alignments*. In: Lipset M. Seymour a Rokkan Stein, *Cleavage Structures, Party Systems, and Voter Alignments*, Washington D.C.: Free Press, 1967.

na projektech. Tato novela pro Riace znamenala vyřazení jeho projektů ze zmíněného systému. *Decreto Salvini* zároveň snížil denní příspěvky v rámci fondů CAS z 35 na 21 euro. Riace tak bylo nucené znatelně omezit počet projektů, na kterých se integrace zakládá. V kontextu jednotlivců tento zákon prosazuje vyšší investice do navrácení cizinců do země původu. V podobné tendenci pokračuje i *Decreto sicurezza bis* (2019), který zásadně upravuje imigrační politiku v rámci boji s ilegální imigrací. Přestože se opatření zavedená v roce 2019 setkala s velkou kritikou, přímo situaci v Riace neovlivnila.

Analýza legislativy a integrační politiky Riace odhalila, že stěžejním faktorem pro funkčnost integrace v Riace jsou finance.¹⁸⁷ Pokud jsou finance zásadní pro existenci této politiky, potom se za nejdůležitější legislativní kroky dají považovat *Bossi-Fini* (2002), legislativní dekret č. 142 (2015) a *Decreto Salvini* (2018). Zákon *Bossi-Fini* ovlivnil integraci v Riace v pozitivním smyslu, stejně jako legislativní dekret č. 142. Problémy s financemi z fondů začaly již v roce 2016, kdy se jednotlivé příspěvky začaly zpožďovat. Situace postupně eskalovala až do roku 2018, kdy bylo Riace z důvodu údajně nevyhovujících projektů pro první období toho roku ze systému vyřazeno. Se schválením *Decreto Salvini* potom došlo k dalšímu výraznému omezení finanční podpory.

Některé z nepřímých dopadů národní legislativy se projeví v říjnu 2018, kdy došlo k zatčení tehdejšího starosty Domenica Lucana a jeho obvinění z překročení zákona *Bossi-Fini*. Z výše uvedené analýzy však vyplývá, že právě tento zákon nebyl ten, který měl na průběh integrace nejvíce negativní přímý dopad. Nepřítomnost patrona celého systému, jakožto nepřímý následek zákona *Bossi-Fini*, a následné zvolení nového starosty nicméně integrační systém v Riace bezpochyby negativně poznamenaly. Do jaké míry, bude ale možné určit až s delším časovým odstupem.

¹⁸⁷ Je nutné si uvědomit, že ostatní aspekty integrace jako je ochota spolupráce místních s nově příchozími a jejich přijetí do italské komunity, vzdělávání dětí migrantů, začlenění migrantů do pracovního trhu a jejich vzdělávání nebo mírumilovné soužití, ty všechny (pokud se nebraly v potaz finance) probíhaly bez problému.

Závěr

Tato bakalářská práce se z obecného hlediska zabývala tématem migrace a integrace imigrantů na území Itálie. Studovala konkrétní případ aplikace integrační politiky v italském městě Riace. Jejím cílem bylo zanalyzovat integrační politiku města a konfrontovat ji s relevantní italskou migrační legislativou vydanou v letech 1998–2019. Výzkumná otázka pátrala po konkrétním legislativním nařízení, které největším způsobem zasáhlo do vývoje probíhajícího integračního procesu. Odpověď byla zjištěna kvalitativní obsahovou analýzou jednotlivých výše zmíněných prvků. V celém průběhu práce bylo možné pozorovat dva problematické spory – centrum versus periferie a obecná nařízení národní vlády versus jejich uvedení do konkrétní komunální praxe.

Na základě podrobného výzkumu lze říct, že vývoj integrační politiky Riace se mezi lety 1998 a 2019 pohyboval v pomyslné křivce sinusoidy. Za vrchol lze považovat rok 2010, kdy se Domenico Lucano ocitl mezi nejlepšími starosty světa a integrační praktiky Riace se tak staly příkladnými a inspirujícími. Od roku 2014 se začaly v celém systému objevovat větší problémy počínající nedostatkem ubytování pro příchozí a pokračující navyšujícím se dluhem města a problémy s financemi. V době získání Lucanova dalšího ocenění udělené časopisem *Fortune* v roce 2016 se integrace v Riace již potýkala s problémy veřejnosti neznámými.

Pro zodpovězení výzkumné otázky, tedy identifikaci legislativy s největším dopadem na integraci v Riace, je nezbytné určit zásadní problém, se kterým se město potýká. Na základě dat z předloženého výzkumu byly tímto problémem identifikovány finance. Jako odpověď na výzkumnou otázku byly potom určeny tři nejzásadnější legislativní kroky. Je to zákon *Bossi-Fini* (2002) a legislativní dekret č. 142 (2015), které integrační proces v Riace v kontextu financí ovlivnily pozitivně. V roce 2002 došlo k založení systému SPRAR a v roce 2015 k založení fondů CAS – v obou případech došlo k finanční podpoře města a k tvorbě pro integraci důležitých projektů. Naopak změnou, která měla na integrační politiku Riace z finančního hlediska nejvíce negativní dopad, byl označen *Decreto Salvini* (2018). V rámci toho došlo ke změně systému SPRAR na systém SIPROIMI a k vyřazení Riace z jeho finanční podpory. Zároveň byly sníženy denní příspěvky v rámci fondů CAS z 35 na 21 euro. Ve zmíněných případech se jedná o legislativní kroky, které měly na proces integrace v Riace přímý vliv. Realitu ve městě ovlivnily ale i nepřímé vlivy ostatních

legislativních nařízeních. Největší zásah v této oblasti příkládá práce zatčení Domenica Lucana v říjnu 2018 a následné zvolení nového starosty v létě 2019. Důsledky této změny bude možné identifikovat až s delším časovým odstupem.

Pro další výzkum na toto téma zůstává otevřený prostor pro vytvoření ideálního integračního modelu, který by využíval integrační praxe Riace, měl stejné předpoklady, ale byl v souladu s legislativní sférou migračních politik a nepotýkal se s finančními problémy. V rámci případu Riace se dále nabízí také porovnání tohoto specifického případu integrační politiky města s jiným italským městem. V tomto případě by se mohla ukázat rozdílnost vlivu působení národní legislativy na jednotlivé regiony. Vhodnými kandidáty pro komparaci by byly například města Petruro Irpino nebo Chiesanuova, kde rovněž došlo k zapojení migrantů v rámci projektů SPRAR a integraci příchozích.¹⁸⁸

¹⁸⁸ Vitagliano Eden, „Riace oltre Riace“, *Ribalta*, 8. 8. 2018. Dostupné na: <https://www.ribalta.info/riace-oltre-riace/> (konzultováno 1. 5. 2020).

Summary

This bachelor thesis focused on Italy and its progressive approach towards migration since the end of 1990s until 2019 together with an analysis of the way how the town of Riace was tackling with these restrictive measures adopted by the national government. The reason for choosing the case of Riace was the unusual success¹⁸⁹ of its integration policy that is often attributed mainly to Domenico Lucano – the mayor of Riace between 2004 and 2018. The confrontation of these policies with the Italian legislative is more than relevant when considering the arrest of Domenico Lucano in October 2018 who was accused, inter alia, of favouring the illegal immigration. The integration process in Riace has thus started to be doubted, specifically its legality has started to be doubted. This research aimed to identify those measures and legislative Acts that have influenced the progressive integration process in Riace the most.

The presented paper firstly analysed Italian migratory policies with a brief historical overview of this phenomenon in the country. Following with the theories of migration processes and concepts the thesis has divided in two parts. The first one dealt with those immigration Acts that the author finds the most relevant for Riace case, the most controversial and the most restrictive – all in the period between 1998 – 2019. Therefore, this part showed the main changes that have come after adopting those, in total six, chosen Acts – *Turco-Napolitano*, *Bossi-Fini*, *Pacchetto sicurezza*, *Minniti-Orlando*, *Decreto Salvini*, *Decreto sicurezza bis*. This analysis was considering changes made in immigration, integration and asylum policies while not making any conclusions about their possible consequences on the Riace case. The second part focused in detail on the process of application of the concrete integration policy in Riace mentioning also the specific preconditions. The history of the town important for understanding the context was added to this part as well as additional information about Domenico Lucano and the so-called *Xenia* investigation.

Based on the given information this thesis confronted the two parts and determined the consequences while identifying the crucial and the most affecting adopted measures.

¹⁸⁹ Success is in this case measured by the level of integration of individual foreigners coming to the town.

In the context of this confrontation, two conflicts could be observed. One between the national law-making process and the successive application of the legislative. Another that could be found in the text is the well-known cleavage centre-periphery defined already in late 1960s by Seymour Martin Lipset and Stein Rokkan. Observing all the consequences and influences given by the confrontation of two parts, the presented paper has specified financial resources to be the critical point for the integration policy in Riace. As in other fields the application of policies has showed to be without bigger problems – in social interaction between Italian citizens and coming foreigners as well as in the working and intercultural integration the analysis did not notice fundamental issues to tackle with. In view of mentioned facts, the thesis has in its conclusion identified two legislative Acts that has influenced the financial sector the most, consequently had caused serious problems to the progressive integration process. The identified ones are *Bossi-Fini* from 2002 and *Decreto Salvini* from 2018. This position has been taken with considering restrictive measures adopted by these laws in financial sector however, the topic surely offers more points of view as it is still considered to be very particular case.

Zdroje

Primární zdroje

Legislativní dokumenty

Legge 06 Marzo 1998, n. 40, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana, 27. 3. 1998.

Dostupné na:

[https://www.gazzettaufficiale.it/atto/serie_generale/caricaDettaglioAtto/originario?atto.dataPubblicazioneGazzetta=1998-03-](https://www.gazzettaufficiale.it/atto/serie_generale/caricaDettaglioAtto/originario?atto.dataPubblicazioneGazzetta=1998-03-12&atto.codiceRedazionale=098G0066&elenco30giorni=false)

[12&atto.codiceRedazionale=098G0066&elenco30giorni=false](https://www.gazzettaufficiale.it/atto/serie_generale/caricaDettaglioAtto/originario?atto.dataPubblicazioneGazzetta=1998-03-12&atto.codiceRedazionale=098G0066&elenco30giorni=false) (konzultováno 29. 1. 2020).

Statuto Comunale, Comune Riace, 21. 8. 1999. Dostupné na:

<http://www.comune.riace.rc.it/index.php?action=index&p=228> (konzultováno 27. 2. 2020).

Legge 08 Novembre 2000, n. 328, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana,

28. 11. 2000. Dostupné na: <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2000/11/13/000G0369/sg> (konzultováno 29. 1. 2020).

Legge 30 Luglio 2002, n. 189, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana, 10. 9. 2002.

Dostupné na: <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2002/08/26/002G0219/sg> (konzultováno 30. 1. 2020).

Decreto del presidente della Repubblica n. 334 del 18 Ottobre 2004, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana, 25. 2. 2005. Dostupné na:

[https://www.gazzettaufficiale.it/atto/serie_generale/caricaDettaglioAtto/originario?atto.dataPubblicazioneGazzetta=2005-02-](https://www.gazzettaufficiale.it/atto/serie_generale/caricaDettaglioAtto/originario?atto.dataPubblicazioneGazzetta=2005-02-10&atto.codiceRedazionale=004G0300&elenco30giorni=false)

[10&atto.codiceRedazionale=004G0300&elenco30giorni=false](https://www.gazzettaufficiale.it/atto/serie_generale/caricaDettaglioAtto/originario?atto.dataPubblicazioneGazzetta=2005-02-10&atto.codiceRedazionale=004G0300&elenco30giorni=false) (konzultováno 31. 1. 2020).

European Pact on Immigration and Asylum. EUR-Lex: European Union Law, Brussels, 2008. Dostupné na: [https://eur-lex.europa.eu/legal-](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=LEGISSUM%3Ajl0038)

[content/EN/TXT/?uri=LEGISSUM%3Ajl0038](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=LEGISSUM%3Ajl0038) (konzultováno 10. 1. 2020).

Atto Senato n. 733-B, Senato della Repubblica, 2. 7. 2009. Dostupné na:
http://www.senato.it/leg/16/BGT/Schede/Ddliter/testi/33687_testi.htm (konzultováno
31. 1. 2020).

Legge 15 Luglio 2009, n. 94, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana, 8. 8. 2009.
Dostupné na: <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2009/07/24/009G0096/sg>
(konzultováno 31. 1. 2020).

*Deliberazione del Consiglio Comunale: Modifica ed Integrazione dello Statuto Comunale
– Definizione dei Servizi Pubblici Comunali Privi di Rilevanza Economica*, Comune Riace,
10. 12. 2010. Dostupné na: <http://www.comune.riace.rc.it/index.php?action=index&p=228>
(konzultováno 11. 2. 2020).

Decreto Legislativo 18 Agosto 2015, n. 142, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana,
30. 9. 2015. Dostupné na: <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2015/09/15/15G00158/sg>
(konzultováno 12. 2. 2020).

Legge 21 Marzo 2016, n. 45, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana, 16. 4. 2016.
Dostupné na: <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2016/04/01/16G00054/sg>
(konzultováno 14. 2. 2020).

Legge 13 Aprile 2017, n. 46, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana, 19. 4. 2017.
Dostupné na: <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2017/04/18/17G00059/sg>
(konzultováno 15. 2. 2020).

Decreto-Legge 17 Febbraio 2017, n. 13, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana,
18. 2. 2017. Dostupné na:
<https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2017/02/17/17G00026/sg><https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2017/02/17/17G00026/sg> (konzultováno 20. 2. 2020).

Legge 13 Aprile 2017, n. 46, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana, 19. 4. 2017.
Dostupné na:
<https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2017/02/17/17G00026/sg><https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2017/02/17/17G00026/sg> (konzultováno 20. 2. 2020).

Deliberazione del Consiglio Comunale: Istituzione Imposta di Soggiorno e Approvazione del Relativo Regolamento, Comune Riace, 25. 7. 2018. Dostupné na:

<http://www.comune.riace.rc.it/index.php?action=index&p=228> (konzultováno 30. 3. 2020).

Decreto-Legge 4 Ottobre 2018, n. 113, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana,

5. 10. 2018. Dostupné na: <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2018/10/04/18G00140/SG> (konzultováno 1. 3. 2020).

Legge 1 Dicembre 2018, n. 132, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana, 3. 12. 2018.

Dostupné na: <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2018/12/03/18G00161/sg> (konzultováno 1. 3. 2020).

Decreto-Legge 14 Giugno 2019, n. 53, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana,

15. 6. 2019. Dostupné na: <https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:decreto.legge:2019-06-14;53> (konzultováno 3. 3. 2020).

Legge 8 Agosto 2019, n.77, Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana, 10. 8. 2019.

Dostupné na: <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2019/08/09/19G00089/sg> (konzultováno 3. 3. 2020).

Testo unico sull'immigrazione 2020, Altalex, 30. 1. 2020. Dostupné na:

<https://www.altalex.com/documents/codici-altalex/2014/04/09/testo-unico-sull-immigrazione> (konzultováno 20. 2. 2020).

Rozhovory

Fanpage.it, „Riace, Roberto Saviano: ‘Il Disegno Di Salvini Si Sta Compiendo, è Passo Verso Regime Autoritario’”, *Youtube*, 2. 10. 2018. Dostupné na:

<https://www.youtube.com/watch?v=REFGkDGLyZU> (konzultováno 4. 3. 2020).

La7 Attualità, „La Lega Vince a Riace”, *Youtube*, 2. 6. 2019. Dostupné na:

<https://www.youtube.com/watch?v=uOP8jJMH4Yw> (konzultováno 21. 3. 2020).

La7 Attualità, „L'intervista Integrale di Corrado Formigli a Mimmo Lucano”, *Youtube*,

19. 5. 2019. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=pTH-jIdp8A0>

(konzultováno 15. 3. 2020).

La7 Attualità, „Propaganda Live – Roberto Saviano Spiega l’arresto Di Mimmo Lucano”, *Youtube*, 8. 10. 2018. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=Yp8a0NuQWE4> (konzultováno 15. 3. 2020).

La7 Attualità, „Riace, Nuovo Sindaco Leghista e Mimmo Lucano Sconfitto”, *Youtube*, 6. 6. 2019. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=sOS-rHVHF84> (konzultováno 6. 4. 2020).

Rai Play, “Puntata Del 02/10/2018”, *Rai3*, 2. 10. 2018. Dostupné na: <https://www.raiplay.it/video/2018/09/cartabianca-45f6c1a7-f511-4f0f-9b35-9d16180fe76c.html> (konzultováno 21. 3. 2020).

Sekundární zdroje

Knihy

Ambrosini Maurizio, *Sociologia delle Migrazioni*. Bologna: Il Mulino, 2005.

Baršová Andrea a Barša Pavel, *Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2005.

Ricca Mario, *Riace, il futuro è presente*. Bari: Edizioni Dedalo srl, 2010.

Rinaldis Antonio, *Riace, Il Paese dell’Accoglienza: Un Modello Alternativo di Integrazione*. Reggio Emilia: Imprimatur, 2016.

Akademické články a výzkumné práce

Caponio Tiziana a Cappiali M. Teresa, „Italian Migration Policies in Times of Crisis: The Policy Gap Reconsidered“, *South European Society and Politics* 23, no. 1(2018): 115–132, <https://doi.org/10.1080/13608746.2018.1435351>.

Colloca Carlo, „Cittadinanze sospese: Per una sociologia del welfare multiculturale in Toscana“, *Centro Servizi Volontario Toscana*, no. 40(2008): 1–184,

http://cesvot.sowhatfactory.it/sites/default/files/type_documentazione/allegati/3317_documento.pdf.

Colombo Asher a Sciortino Giuseppe, „Italian Immigration: The Origins, Nature and Evolution of Italy’s Migratory Systems“, *Journal of Modern Italian Studies* 9, no. 1(2004): 49–70, <https://doi.org/10.1080/1354571042000179182>.

Colucci Michele, „Foreign Immigration to Italy : Crisis and the Transformation of Flows Foreign Immigration to Italy : Crisis and the Transformation of Flows“, *Journal of Modern Italian Studies* 24, no. 3 (2019): 427–40, <https://doi.org/10.1080/1354571X.2019.1605721>.

Cuttitta Paolo, „Mandatory Integration Measure and Differential Inclusion: The Italian Case“, *Journal of International Migration and Integration* 1, no.17(2016): 289–302, <https://doi.org/10.1007/s12134-014-0410-0>.

Drbohlav Dušan a Uherek Zdeněk, „Reflexe migračních teorií“, *Geografie – Sborník české geografické společnosti*, roč. 112, č. 2 (2007): 125–141.

Driel Ester, „Riace, a town of hospitality: Community development, local identity, and the welcoming of refugees“, *Ercomer*: Utrecht, 2017.

Driel Ester a Verkuyten Mayel, „Local Identity and the Reception of Refugees: The Example of Riace“, *Identities* (2019): 1–19, <https://doi.org/10.1080/1070289X.2019.1611075>.

Dudała Rafał, „Italian Migration Policy: Changes and Effects“, *Review of Nationalities* 8, no. 1 (2019): 181–97, <https://doi.org/10.2478/pn-2018-0012>.

East May, „Community-Led Approaches and Interventions for the Regeneration of Abandoned Towns in Southern Italy“, *Ecocycles* 2, no. 1 (2016): 18–25, <https://doi.org/10.19040/ecocycles.v2i1.40>.

European Commission, „Italy“, *Special Eurobarometer 469: Integration of Immigrants in the European Union*. (2017): 1–4. Dostupné na: https://data.europa.eu/euodp/en/data/dataset/S2169_88_2_469_ENG (konzultováno 17. 2. 2020).

Joppke Christian, „Transformation of Immigrant Integration: Civic Integration and Antidiscrimination in the Netherlands, France, and Germany”, *World Politics* 59, no. 2 (2007): 243–73, <https://doi.org/10.1353/wp.2007.0022>.

Kostakopoulou Dora, „The Anatomy of Civic Integration”, *The Modern Law Review* 73, no. 6 (2010): 933–58, <https://doi.org/10.1111/j.1468-2230.2010.00825.x>.

Li Destri Nicosia Giulia, „Hosting Spatial Justice: Riace Model and Rhetorics of Recognition”, *City, Territory and Architecture* 6, no. 1 (2019): 13, <https://doi.org/10.1186/s40410-019-0107-y>.

Longo Francesca, „Italian Migration Policy between Perceptions and Practices”, *Contemporary Italian Politics*, (2019): 1–11, <https://doi.org/10.1080/23248823.2019.1677402>.

Mitterrand Danielle, „Europe and the Kurds”, *International Spectator* 34, no. 1 (1999): 23–25, <https://doi.org/10.1080/03932729908456844>.

Internetové zdroje

Associazione Città Futura Giuseppe Puglisi, „Aiutare Riace”. Dostupné na: <https://www.riacecittafutura.org/category/aiutare-riace/> (konzultováno 20. 2. 2020).

Associazione Città Futura Giuseppe Puglisi, „Progetti”. Dostupné na: <https://www.riacecittafutura.org/progetti/> (konzultováno 9. 3. 2020).

Associazione Città Futura Giuseppe Puglisi, „Riace Città Futura”. Dostupné na: <https://www.riacecittafutura.org/> (konzultováno 9. 3. 2020).

Belanger Lydia, „World’s Greatest Leaders”, *Fortune*, 2016. Dostupné na: <https://fortune.com/worlds-greatest-leaders/2016/domenico-lucano/> (konzultováno 13. 3. 2020).

Caccia Fabrizio, „Revocati i Domiciliari a Mimmo Lucano: Divieto Di Dimora a Riace”, *Corriere Della Sera*, 16. 10. 2018. Dostupné na: https://www.corriere.it/cronache/18_ottobre_16/revocati-domiciliari-mimmo-lucano-

divieto-dimora-riace-992795a4-d17b-11e8-81a5-27b20bf95b8c.shtml (konzultováno 13. 3. 2020).

Candito Alessia, „Il Sindaco Di Riace: ‘Per Salvare Il Nostro Paese Faccio Lo Sciopero Della Fame’”, *La Repubblica*, 2. 8. 2018. Dostupné na: https://www.repubblica.it/cronaca/2018/08/02/news/_per_salvare_riace_faccio_lo_sciopero_della_fame_-203220988/ (konzultováno 20. 3. 2020).

Candito Alessia, „Lucano: ‘Continuerò a Dare Aiuto a Chi Ha Bisogno’ – VIDEO”, *Corriere Della Calabria*, 8. 9. 2019. Dostupné na: <https://www.corrieredellacalabria.it/regione/reggio-calabria/item/200937-lucano-continuo-a-dare-aiuto-a-chi-ha-bisogno/> (konzultováno 20. 3. 2020).

Candito Alessia, „Mimmo Lucano torna a Riace e abbraccia il padre malato dopo la revoca del divieto di dimora“, *La Repubblica*, 5. 9. 2020. Dostupné na: https://www.repubblica.it/cronaca/2019/09/05/news/riace_lucano_revocato_divieto_dimora-235257129/ (konzultováno 13. 3. 2020).

Candito Alessia, „Riace, Il Sindaco Lucano Arrestato per Favoreggiamento dell’immigrazione Clandestina”, *La Repubblica*, 2. 10. 2018. Dostupné na: https://www.repubblica.it/cronaca/2018/10/02/news/immigrazione_arrestato_il_sindaco_di_riace-207913366/ (konzultováno 9. 3. 2020).

Colombo Fabio, „Il Sistema di Accoglienza dei Migranti in Italia, Spiegato per Bene”, *Lenius*, 7. 1. 2020. Dostupné na: <https://www.lenius.it/sistema-di-accoglienza-dei-migranti-in-italia/> (konzultováno 15. 2. 2020).

Di Cesare Valentina, „‘È Stato Il Vento’: Come Si Rilancia Il Modello Riace Inventato Da Mimmo Lucano”, *La Voce Di New York*, 18. 11. 2019. Dostupné na: <https://www.lavocedinewyork.com/news/primo-piano/2019/11/18/e-stato-il-vento-come-si-rilancia-il-modello-riace-inventato-da-mimmo-lucano/> (konzultováno 21. 3. 2020).

Eggleston Roland, „Turkey: Italy’s D’Alema Will Pressure Bonn On Ocalan”, *Radio Free Europe*, 9. 11. 1998. Dostupné na: <https://www.rferl.org/a/1090045.html> (konzultováno 9. 3. 2020).

European Migration Network, „Asylum and Migration: Glossary 6.0”, *Home Affairs*, 2018. Dostupné na: https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/what-we-do/networks/european_migration_network/docs/interactive_glossary_6.0_final_version.pdf (konzultováno 15. 2. 2020).

Grigion Nicola, „Speciale Pacchetto Sicurezza – La Norma è Legge”, *Progetto Melting Pot Europa*, 2009. Dostupné na: <https://www.meltingpot.org/Speciale-pacchetto-sicurezza-La-norma-e-legge.html#.XlwKJHdFw2w> (konzultováno 9. 3. 2020).

Immigrazione.biz, „Ricerca la Normativa”, *Il portale di riferimento per gli immigrati in Italia*, 2020. Dostupné na: <http://www.immigrazione.biz/elaboracercanormativa.php> (konzultováno 19. 2. 2020).

„Ingustizie Contro Riace’ Sciopero della Fame di Lucano”, *Corriere Della Calabria*, 2. 8. 2018. Dostupné na: <https://www.corrieredellacalabria.it/regione/reggio-calabria/item/151980-ingiustizie-contro-riace-sciopero-della-fame-di-lucano/> (konzultováno 20. 3. 2020).

„La Fondazione È Stato Il Vento“, Oficiální stránka nadace. Dostupné na: <https://estatoilvento.it/#home> (konzultováno 9. 3. 2020).

„Lucano Indagato (Anche) per Il Rilascio di Documenti a Una Donna Eritrea e a Suo Figlio”, *Corriere Della Calabria*, 27. 12. 2019. Dostupné na: <https://www.corrieredellacalabria.it/regione/reggio-calabria/item/217999-lucano-indagato-anche-per-il-rilascio-di-documenti-a-una-donna-eritrea-e-a-suo-figlio/> (konzultováno 7. 3. 2020).

Maciel Adriana, „Domenico Lucano, Mayor of Riace, Italy”, *City Mayors*, 11. 6. 2010. Dostupné na: <http://www.citymayors.com/mayors/riace-mayor-lucano.html> (konzultováno 15. 2. 2020).

Ministero dell’Interno, „Archivio Storico delle Elezioni”, *Dipartimento per gli Affari Interni e Territoriali*, 26. 5. 2019. Dostupné na: https://www.corriere.it/elezioni-2019/risultati-comunali/riace_080064.shtml (konzultováno 21. 3. 2020).

Nardinocchi Chiara, „Decreto Sicurezza, Così Il ‘Prima Gli Italiani’ Ha Bruciato Più Di 5 mila Posti Di Lavoro”, *La Repubblica*, 17. 12. 2019. Dostupné na: <https://video.repubblica.it/cronaca/decreto-sicurezza-cosi-il-prima-gli-italiani-ha-bruciato-piu-di-5mila-posti-di-lavoro/350434/351010?ref=RHPPLF-BH-I243928391-C4-P9-S1.4-T1&fbclid=IwAR1BBYU117dNSIbKQy2Ic4Mid4xLyyCUxdSYQeSaJHCMS5EUdL7YaBvneQ8> (konzultováno 4. 2. 2020).

Paleologo Vassallo Fulvio, „La Solidarietà Non Si Arresta. Una Lettera Da Mimmo Lucano”, *Associazione Diritti e Frontiere – ADIF*, 29. 12. 2019. Dostupné na: <https://www.a-dif.org/2019/12/29/la-solidarieta-non-si-arresta-una-lettera-da-mimmo-lucano/> (konzultováno 27. 3. 2020).

Parlamento Italiano, „Temi dell’attività Parlamentare: L’attività parlamentare e di governo in materia di immigrazione nella XVI legislativa”, *Parlamento Italiano*. Dostupné na: <https://leg16.camera.it/561?appro=881> (konzultováno 5. 2. 2020).

Presidenza del Consiglio dei Ministri, „I Governi nelle Legislature”, *Governo Italiano*. Dostupné na: <http://www.governo.it/it/i-governi-dal-1943-ad-oggi/i-governi-nelle-legislature/192> (konzultováno 23. 2. 2020).

Redazione ANSA, „Arrestato a Riace Mimmo Lucano, Il Sindaco Ribelle. ‘Combinava Matrimoni per Migranti’”, *ANSA.It*, 2. 10. 2018. Dostupné na: http://www.ansa.it/calabria/notizie/2018/10/02/sindaco-di-riace-arrestato-da-gdf_2f9837c5-d269-4461-b064-95ff0d682c8b.html (konzultováno 9. 3. 2020).

Rete dei Comuni Solidali, „Recosol: Comuni Della Terra per Il Mondo”. Dostupné na: <https://comunisolidali.org/> (konzultováno 23. 3. 2020).

„Serie Storiche: Popolazione”, *Istituto Nazionale di Statistica*. Dostupné na: http://seriestoriche.istat.it/index.php?id=1&no_cache=1&tx_usercento_centofe%5Bcategoria%5D=2&tx_usercento_centofe%5Baction%5D=show&tx_usercento_centofe%5Bcontroller%5D=Categoria&cHash=5dc94093f50e10c9e55a034d4c6ba123 (konzultováno 10. 12. 2019).

Tagliabue John, „More Kurds Reach Italy; Northern Europe Upset”, *The New York Times*, 2. 1. 1998. Dostupné na: <https://www.nytimes.com/1998/01/02/world/more-kurds-reach-italy-northern-europe-upset.html> (konzultováno 9. 3. 2020).

Testa Natascia, „Riace: Il Paese Dell'accoglienza”, *Il Colibrì*, 3. 10. 2018. Dostupné na: <http://colibrimagazine.it/sociale-e-servizi/immigrazione/riace-paese-dellaccoglienza/> (konzultováno 15. 2. 2020).

Traynor Ian, „Italy 'May Expel Kurd Leader'”, *The Guardian*, 28. 11. 1998. Dostupné na: <https://www.theguardian.com/world/1998/nov/28/kurds.iantraynor> (konzultováno 9. 3. 2020).

„UNHCR: Apprensione per l'arresto Del Sindaco Di Riace Mimmo Lucano”, *UNHCR*, 3. 10. 2018. Dostupné na: <https://www.unhcr.it/news/unhcr-apprensione-larresto-del-sindaco-riace-mimmo-lucano.html> (konzultováno 15. 3. 2020).

Vitagliano Eden, „Riace oltre Riace“, *Ribalta*, 8. 8. 2018. Dostupné na: <https://www.ribalta.info/riace-oltre-riace/> (konzultováno 1. 5. 2020).

TEZE BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	
Jméno:	Markéta Mordová
E-mail:	mordovam@seznam.cz
Studijní obor:	Mezinárodní teritoriální studia
Semestr a školní rok zahájení práce:	ZS 2019/2020
Semestr a školní rok ukončení práce:	LS 2019/2020
Vedoucí bakalářského semináře:	prof. PhDr. Jaroslav Kučera, Csc.
Vedoucí práce:	Mgr. Anna Lukešová
Název práce:	Vliv italské národní legislativy na integrační politiku města Riace
Charakteristika tématu práce (max. 10 řádek):	Bakalářská práce se zabývá tématem migrace a integrace imigrantů v Itálii. Konkrétně se zaměřuje na integrační politiku města Riace v Kalábrii, kterou konfrontuje s postupně vznikající migrační legislativou Itálie. Riace díky svému jedinečnému přístupu dokázalo podle mnohých odborníků procesu plné bezproblémové integrace imigrantů, přičemž celý proces se vyvíjel od roku 1998. Vzhledem k zatčení starosty Riace a patrona této politiky Domenica Lucana v říjnu 2018 se ale začalo spekulovat o legitimitě celého procesu a o tom, zdali je podobného procesu v souladu s restriktivním přístupem Itálie v této oblasti vůbec možné dosáhnout. Práce se časově vymezuje na období 1998–2019 vzhledem k vývoji integračního procesu v Riace a vydání jednotlivých migračních zákonů. Cílem tohoto výzkumu je určit konkrétní legislativní opatření, která vývoj integrační politiky Riace nejvíce ovlivnila a objasnit tak spor vzniku národní legislativy a její následné aplikaci v praxi.

Zdůvodnění úprav a změn tématu od zadání projektu do odevzdání práce (max. 10.řádek):

Autorka se místo původního zaměření na stíhací proces Domenica Lucana a kroky, které vůči tomuto případu podnikl bývalý ministr vnitra Matteo Salvini rozhodla zabývat strategií integrační politiky Riace a analyzovat ji jako celkový proces. Toto rozhodnutí bylo provedeno na základě faktu, že rozsudek v rámci vyšetřování Domenica Lucana zatím nebyl jednoznačně vynesena a k původním obviněním se přidala další. Jiným z důvodů této změny byly nedostatečné zdroje v českém akademickém prostředí, které by se integrace v Riace týkaly. Proto se autorka rozhodla touto prací danou oblast obohatit a udělat rozsáhlejší analýzu tématu.

Struktura práce:

Úvod

1 Výzkumný rámec práce

1.1 Teoretická část

1.1.1 Koncepty migrace a integrace

1.1.2 Teorie migrační legislativy

1.2 Metodologická část

1.3 Přehled literatury

2 Itálie a migrace

3 Národní migrační legislativa

3.1 Období 1998–2007

3.2 Období 2008–2017

3.3 Období 2018–2019

4 Integrační politika města Riace

4.1 Historický kontext integrační politiky Riace

4.2 Vývoj integrační politiky Riace

5 Sřet národní migrační legislativy a integrační politiky města Riace

5.1 Vývoj integrace v Riace v kontextu postupné změny italské migrační

legislativy

5.2 Změny a dopady systému SPRAR, SIPROIMI a CAS na integrační politiku

Riace

5.3 Sřet se zákonem

5.4 Integrační politika Riace bez Domenico Lucana?

5.5 Klíčové dopady italské migrační politiky na Riace

Závěr

Prameny a literatura (výběrová bibliografie, max. 30 hlavních titulů):

Baršová Andrea a Barša Pavel, *Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2005.

Colombo Asher a Sciortino Giuseppe, „Italian Immigration: The Origins, Nature and Evolution of Italy’s Migratory Systems“, *Journal of Modern Italian Studies* 9, no. 1(2004): 49–70, <https://doi.org/10.1080/1354571042000179182>.

Cuttitta Paolo, „Mandatory Integration Measure and Differential Inclusion: The Italian Case“, *Journal of International Migration and Integration* 1, no.17(2016): 289–302, <https://doi.org/10.1007/s12134-014-0410-0>.

Drbohlav Dušan a Uherek Zdeněk, „Reflexe migračních teorií“, *Geografie – Sborník české geografické společnosti*, roč. 112, č. 2 (2007): 125–141.

Driel Ester a Verkuyten Mayel, „Local Identity and the Reception of Refugees: The Example of Riace“, *Identities* (2019): 1–19, <https://doi.org/10.1080/1070289X.2019.1611075>.

La7 Attualità, „L’intervista Integrale di Corrado Formigli a Mimmo Lucano“, *Youtube*, 19. 5. 2019. Dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=pTH-jIdp8A0>.

Rai Play, „Puntata Del 02/10/2018“, *Rai3*, 2. 10. 2018. Dostupné na: <https://www.raiplay.it/video/2018/09/cartabianca-45f6c1a7-f511-4f0f-9b35-9d16180fe76c.html>.

Rinaldis Antonio, *Riace, Il Paese dell’Accoglienza: Un Modello Alternativo di Integrazione*. Reggio Emilia: Imprimatur, 2016.

Statuto Comunale, Comune Riace, 21. 8. 1999. Dostupné na:

<http://www.comune.riace.rc.it/index.php?action=index&p=228>.

Testo unico sull'immigrazione 2020, Altalex, 30. 1. 2020. Dostupné na:

<https://www.altalex.com/documents/codici-altalex/2014/04/09/testo-unico-sull-immigrazione>.

Podpis studenta a datum

Schváleno

Datum

Podpis

Vedoucí práce

Vedoucí bakalářského semináře

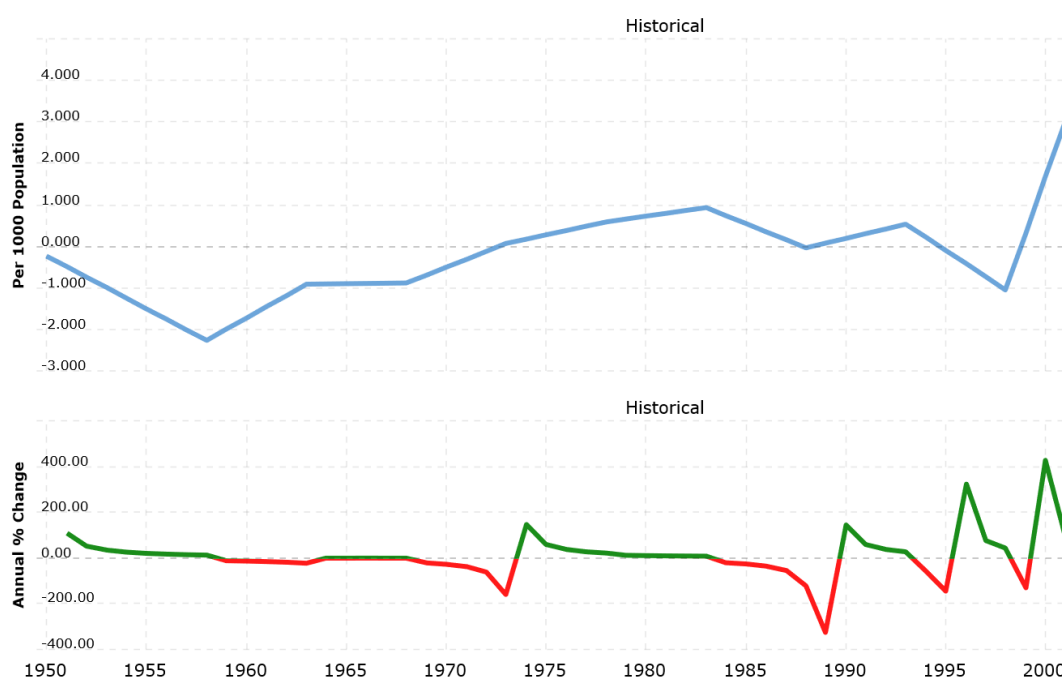
Garant oboru

Seznam příloh

Příloha č. 1: Terminologická mapa migračních politik podle Baršové a Barši¹⁹⁰

MIGRAČNÍ POLITIKY			
PŘISTĚHOVALECKÉ POLITIKY		AZYL ↔	kontrola hranic, potírání nelegální migrace, víza, turismus, sezónní práce, studium, stáže apod.
IMIGRAČNÍ POLITIKY	INTEGRAČNÍ POLITIKY		
regulace vstupu přistěhovalců na území	regulace začleňování přistěhovalců do společnosti		

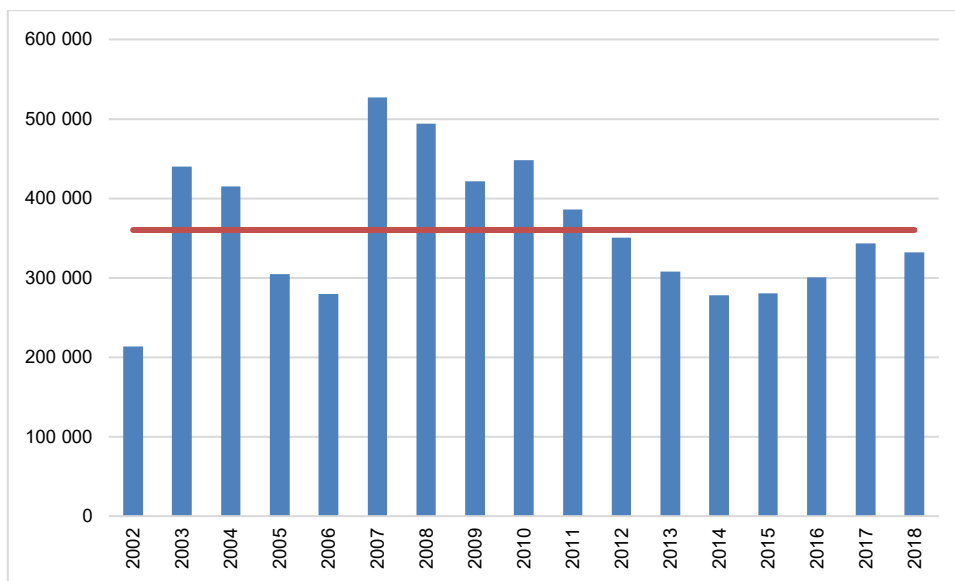
Příloha č. 2: Italské migrační saldo v letech 1950–2000¹⁹¹

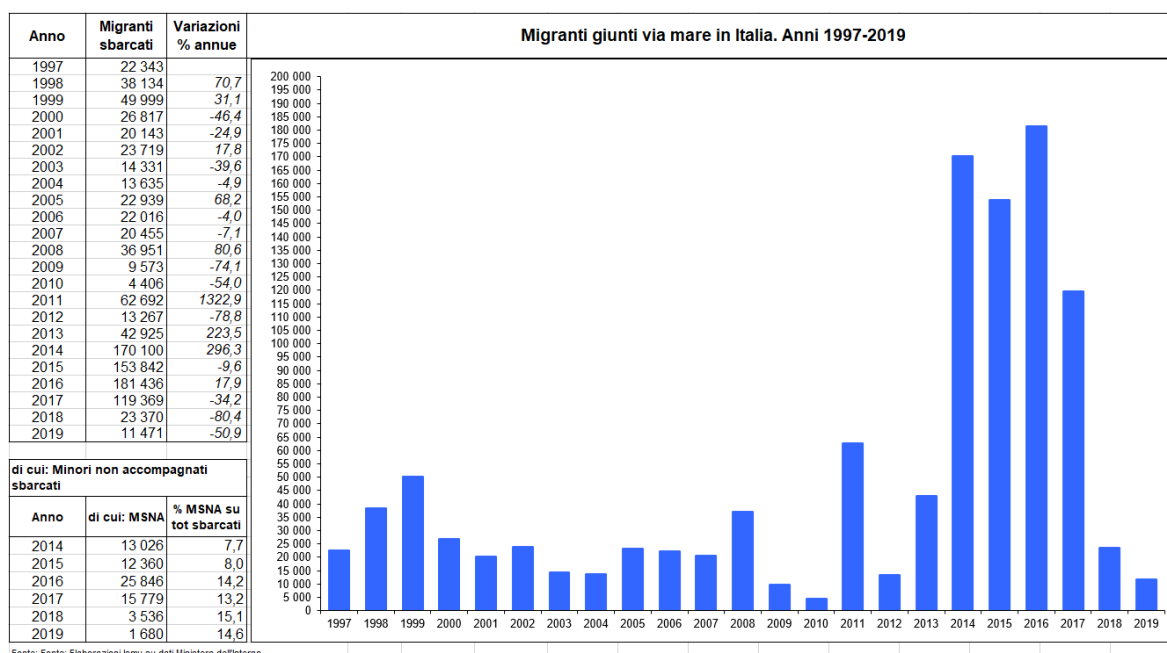
¹⁹⁰ Baršová Andrea a Barša Pavel, *Přistěhovalectví a liberální stát: imigrační a integrační politiky v USA, západní Evropě a Česku*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2005, 11.

¹⁹¹ „Italy Net Migration Rate 1950–2000“, *Macrotrends*. Dostupné na: <https://www.macrotrends.net/countries/ITA/italy/net-migration>. (konzultováno 24. 3. 2020)

Příloha č. 3: Přehled imigrace do Itálie mezi lety 2002–2008¹⁹²

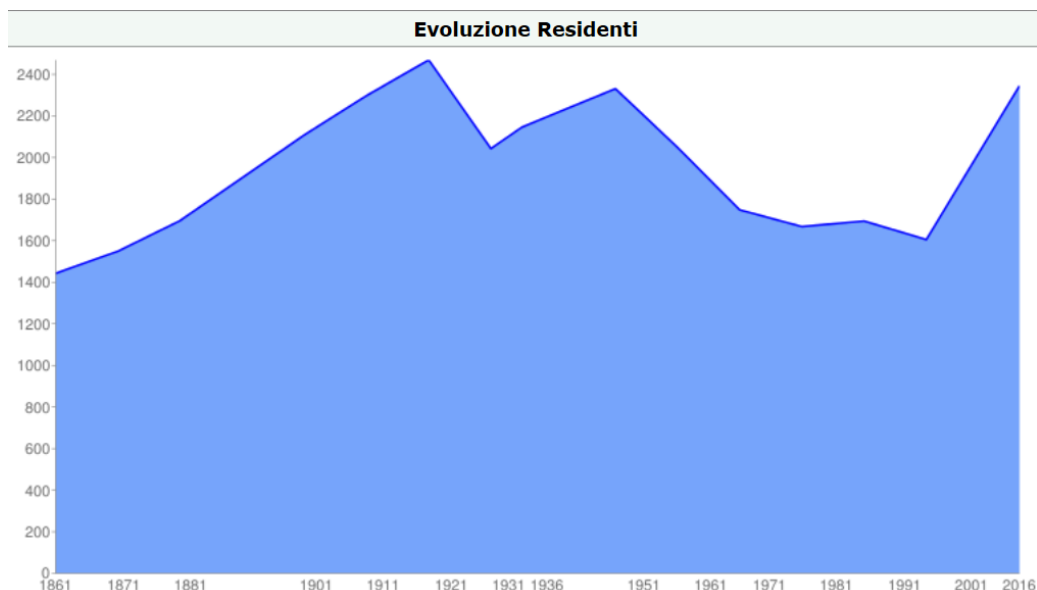
Příloha č. 4: Počet migrantů, kteří dorazili do Itálie po moři mezi lety 1997–2019¹⁹³

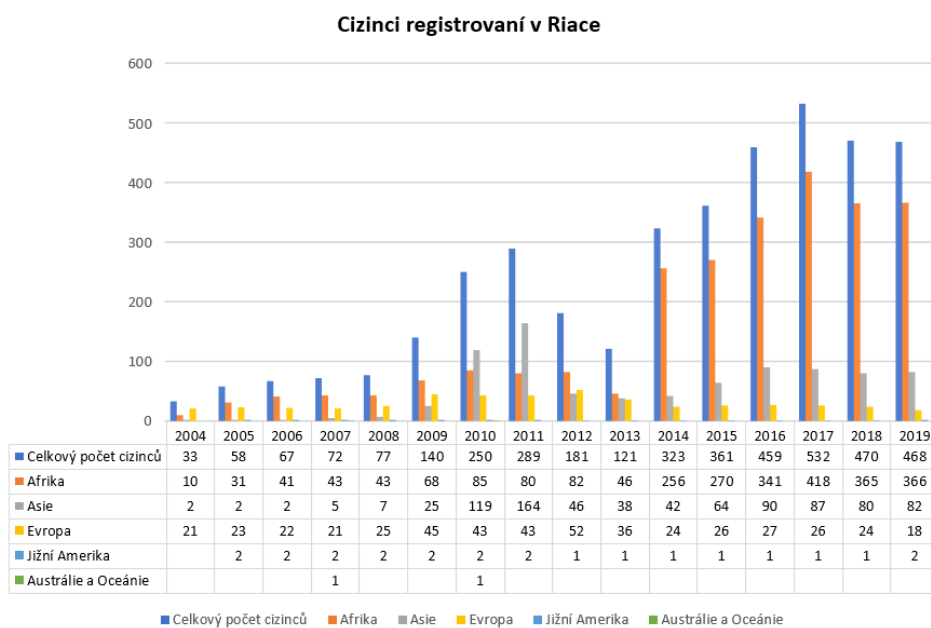
¹⁹² Graf vytvořen autorkou na základě použitých informací z: „Migrazioni (Trasferimenti di residenza): Immigrati – paesi di provenienza“, *Istat – Istituto Nazionale di Statistica*. Dostupné na: <http://dati.istat.it/Index.aspx>. (konzultováno 5.4.2020)

¹⁹³ „Dati sulle migrazioni“, *Fondazione ISMU*. Dostupné na: <https://www.ismu.org/dati-sulle-migrazioni/>. (konzultováno 24.3.2020)

Příloha č. 5: Dlouhodobý demografický trend Riace – roky 1861–2016¹⁹⁴

Příloha č. 6: Počet cizinců registrovaných v Riace mezi lety 2004–2019¹⁹⁵

¹⁹⁴ „Popolazione Riace 1861–2016“, *Comuni Italiani*. Dostupné na: <http://www.comuni-italiani.it/080/064/statistiche/popolazione.html>. (konzultováno 1. 5. 2020)

¹⁹⁵ Graf vytvořen autorkou na základě použitých informací z: „Cittadini stranieri Riace“, *Tuttitalia*. Dostupné na: <https://www.tuttitalia.it/calabria/86-riace/statistiche/cittadini-stranieri-2019/>. (konzultováno 29. 4. 2020)

Příloha č. 7: Populace Riace v letech 2001–2018¹⁹⁶

<i>Anno</i>	<i>Data rilevamento</i>	<i>Popolazione residente</i>	<i>Variazione assoluta</i>	<i>Variazione percentuale</i>	<i>Numero Famiglie</i>	<i>Media componenti per famiglia</i>
2001	31 dicembre	1.610	-	-	-	-
2002	31 dicembre	1.631	+21	+1,30%	-	-
2003	31 dicembre	1.638	+7	+0,43%	585	2,80
2004	31 dicembre	1.703	+65	+3,97%	665	2,56
2005	31 dicembre	1.721	+18	+1,06%	674	2,55
2006	31 dicembre	1.749	+28	+1,63%	662	2,63
2007	31 dicembre	1.754	+5	+0,29%	654	2,67
2008	31 dicembre	1.842	+88	+5,02%	720	2,55
2009	31 dicembre	1.959	+117	+6,35%	759	2,57
2010	31 dicembre	1.977	+18	+0,92%	773	2,55
2011 ⁽¹⁾	8 ottobre	1.967	-10	-0,51%	775	2,53
2011 ⁽²⁾	9 ottobre	1.793	-174	-8,85%	-	-
2011 ⁽³⁾	31 dicembre	1.874	-103	-5,21%	801	2,33
2012	31 dicembre	1.820	-54	-2,88%	795	2,29
2013	31 dicembre	2.037	+217	+11,92%	781	2,61
2014	31 dicembre	2.155	+118	+5,79%	823	2,61
2015	31 dicembre	2.238	+83	+3,85%	853	2,62
2016	31 dicembre	2.345	+107	+4,78%	897	2,61
2017	31 dicembre	2.313	-32	-1,36%	877	2,63
2018	31 dicembre	2.321	+8	+0,35%	878	2,64

(¹) popolazione anagrafica al 8 ottobre 2011, giorno prima del censimento 2011.

(²) popolazione censita il 9 ottobre 2011, data di riferimento del censimento 2011.

(³) la variazione assoluta e percentuale si riferiscono al confronto con i dati del 31 dicembre 2010.

Poznámka: Sčítání z prosince 2011 se v porovnání odkazuje na prosinec 2010, nikoliv na sčítání lidu, které proběhlo v říjnu stejného roku.

¹⁹⁶ „Popolazione Riace 2001–2018“, *Tuttitalia*. Dostupné na: <https://www.tuttitalia.it/calabria/86-riace/statistiche/popolazione-andamento-demografico/>. (konzultováno 29. 4. 2020)